

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za iz-
zemsvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din
Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.712

Nepošteno barantanje z ljudskim zaupanjem

V sedanji štiski za denarjem išče vse vzrokov, zakaj je prišlo do teh razmer v našem denarstvu. Vsakdo išče po svojih močeh in namenih zdravil za to stanje. Na vse načine se trudijo denarni zavodi, da bi dopovedali nestrpnim vlagateljem, naj se ne vznemirjajo. Prav tako čitamo in slišimo zgovorna vabila, ki dokazujejo staro resnico, da denar, naložen v zadružne zavode, ni izgubljen, pač pa je papirnat denar po raznih domačih shrambah izpostavljen nevarnosti, da ga uniči ogenj ali ga zgledajo miši ali ga pa odnese tat. Prav mnogo smo že čitali, kako, zakaj in kam z denarjem, nismo pa še naleteli na podoben članek, kakor ga je priobčil nedavno «Slovenec». V tem članku izkuša dokazati «Slovenec», da ima vera prav odločilno vlogo, kar se tiče varnosti naloženega denarja. Da ne bo zamere in obračanja naših besed, ponatiskujemo v celoti (s slovniškimi napakami vred) ta «Slovenčev» članek, ki ima naslov «Kmečki denar v kmečko posestvo»:

«Velikokrat slišimo geslo: Kmečki denar v kmečki denarni zavod! To geslo propagirajo predvsem naši zadružniki in s pomočjo tega gesla smo obdržali Slovenci samo Bog ve koliko tisoč posestev slovenskim kmečkim družinam in tako rešili grunt pred «naprednimi» oderuhi ali pred nakupom po Nemcu, Italijanu, Židu ali bankah. To geslo je tudi danes prav posebno važno v dobi novih «črnih bukev», ko so umetno povezane roke našim kreditnim zadrugam.

Nič manj važno geslo pa ne sme biti naše naslovno geslo! Danes se gibljejo tečaji slovenskih gruntov, danes smo v nevarnosti, da nas popolnoma zaslužni krog finančnih vele-mogotcev, ki — razen sebe — vse drugo prebivalstvo spravlja v enako revščino.

Gotovo je tudi to, da popolnega odpora nič več ne zmoremo, kajti — denar je sveta vladar. Vendar pa moramo temu modernemu valpetstvu velefinance postaviti nasproti nov kapital zemlje, dela in ljubezni do Boga in socialne pravičnosti v državi, t. j. ohraniti moramo družabni red enakopravnosti vseh stanov.

Kmet bo ta cilj dosegel le tako, da bo z lastnim denarjem sam gospodaril na svoji zemlji, denar pa, ki ga ne more investirati v lastna podjetja, bo vložil le v zavode, upravljane po ljudeh, ki čutijo kmečko, t. j. imajo vest in po njej čutijo odgovornost in tako jamčijo, da bo njim zaupani denar zopet oplajal le gospodarstva kmečkega značaja ali institucije, naklonjene ljudskim stremljenjem. Kjer ni vesti in Boga, tam naj ne bo kmečkega denarja.

V prvi vrsti pa je vprašanje naših gruntov. Na gruntu pridelan denar naj tudi čimbolj ostaja na gruntu. Saj ga vedno rabimo, saj ni naše posestvo nikoli na višku gospodarstva! In koliko kapitala nam je potrebno za boljša semena, plemensko živino, stroje,

meliaracije, drevje in sadike, poslopja, pota, meje itd. — poleg potrebnih dnevnih izdatkov. Cele parcele čakajo ureditve, sadovnjaki ali polja, gozdovi ali travniki — vse čaka razumnih investicij. Tu naj bo temelj našega narodnega kapitala, tega kapitala nam ne pogoltno niti moratorij, niti veleoderuh in od tod bo mogoč stalen pritek svežega oplajajočega kapitala za kmečko zadružništvo. Takega kapitala rabimo kot temelj neodvisnosti in s takim kapitalom lahko kljubujemo tudi v teh težkih časih.»

Tako modruje «Slovenec». Vsekakor se moramo najodločneje zavarovati proti namigavanjem o nepoštenosti naprednih denarnih zavodov. Napravljati v takšni zvezi Boga za nekakšnega poroka za vloge v «katoliških» denarnih zavodih, je, če že ne očitna zloraba najsvetejših svetinj našega kmečkega človeka, vsaj skrajna neokusnost, hudo podobna tistemu denarnemu zavodu, ki je postavil nad glavna vrata svoje menjalnice Kristusa

kot svojega zaščitnika in vabo za nabiranje denarja. Prav tistega Kristusa, ki je pognal z bičem menjalce denarja iz templja. Če so ostali vsi drugi njegovi nauki neokrnjeni, je treba tudi njegov nauk o grešnosti kupčevanja z denarjem upoštevati zlasti tistim, ki so njegovi namestniki med nami. **Kakor je božji nauk nad vse lep in svet, tako greši strahotno tisti, ki hoče kovati iz Boga denar.**

Glede drugega dela «Slovenčevega» članka pa bi omenili le toliko, da tisti gospod, ki je pisal tisto brihtnost o potrebi in koristi za vse narodno gospodarstvo, da kmet čim več vložil v izboljšanje svojega posestva, gotovo nima žuljavih rok. Če bi namreč jedel trdi kmečki kruh v današnjem hudem času, bi prvič vedel, da kmet nima česa vlagati, saj še za sol komaj dobi denar, drugič pa, da je naravnost blazno početje, danes zalagati večje vsote v kmečko posestvo. **Kako naj bi iz takšnih nedonosnih naložb nastal stalen pritek sveže oplajajoče glavnice za kmečko zadružništvo, bi mogel povedati pač pisec sam.** Kaže, da je napravil člankar prav slabo uslugo «katoliškim» zadrugam, za katere se je s tem člankom pehal, saj daje le potuho tistemu povsem napačnemu in kvarnemu početju, proti kateremu se naše denarnišvo tako bori: proti neupravičenemu nezaupanju prebivalstva v denarne zavode.

Tihotapstvo je nepošten posel

Poljanska dolina, ob koncu aprila. Zadnji teden je bila naša dolina pod vtiskom žalostnih dogodkov ob državni meji, kjer je izgubilo v nekaj dneh pet mladih ljudi življenje zaradi tihotapstva. Zadnja «Domovina» je že na kratko poročalo o tem.

Razumljivo je, da se je polastilo ljudi razburjenje, posebno še, ker so se širile vsakovrstne govornice. Kakor vsako nesrečo, tako tudi to gotovi ljudje vse preveč pretiravajo. Višja oblastva bodo zadevo gotovo natančno preiskala in dognala, kaj je na govoricah resničnega. Bodo pa oblastva tudi razširjevalce zlobnih laži pošteno prijela za jezik in jih kaznovala.

Tihotapstvo je strogo prepovedano in hudo kaznivo ne le pri nas, temveč tudi po vsem ostalem svetu. Zal, da se ta strast, ki zavaja ljudi tudi sicer v potepuštvo, ne more nikjer čisto zatreti. V naši dolini tega pred svetovno vojno nismo poznali. Sicer ni bilo v dolini milijonarjev, a ljudje so živeli pretežno v blaginji. Tudi pred nekaj leti je bilo še dobro, a nastopila je huda gospodarska stiska. Prav to je velik, če ne največji vzrok, da se lotijo posamezniki tega nevarnega in nepoštenega početja — tihotapstva, da bi si na ta način kaj prislužili.

Razvijati se je pričelo tihotapstvo takoj po vojni, ko je bila državna meja potegnjena za našo dolino. Že tedaj so padale človeške žrtve. V tistih letih so šli tihotapeci zlasti za tem, da bi si nagrabili za lahkoto velika bogastva. Danes to ne velja in se ta ali oni odloči za to nevarno pot prav za prav iz bede. Sicer pa na tako nepošten način pridobljeno imetje še nikdar ni imelo teka.

V začetku svoje krive poti je vsak tihotapec bolj ali manj boječ in previden, a postaja zmerom bolj strasten in drzen, kar ima v največ primerih za posledico žalosten konec.

Pred sto leti in še prej je bilo tihotapstvo kaj živo s Trstom, kjer je bilo prosto pristanišče. Tudi od nas so todili posamezniki, kakor pripovedujejo stari ljudje, to nevarno pot. Marsikateri jo je pri tem izkupil od finančnih stražnikov, ko je lezel čez Kras nad Trstom.

Tihotapstvo odvajja ljudi od grude in jih peha v potepuštvo. Lazenja ob meji sploh ne trpijo oblastva v nobeni državi. Čuvarji meje imajo v tem oziru silno stroge predpise. Obmejni ljudje dobro vedo, da tihotapljenje ni šala. Tisti, ki so zašli na kriva pota, naj jih opuste, ker so žalostni zadnji dogodki dovolj glasno svarilo.

Gnila jajca na bojevniskem shodu

Brežice, aprila.

V nedeljo so priredili bojevniki v Brežicah shod, na katerem se je zbralo kakih 600 ljudi. Iz brežiškega sreza, ki mu je bil shod zlasti namenjen, je bilo prav malo udeležencev. Toliko več

se je zbralo zborovalcev z druge strani Save, med katerimi je bilo precej punktašev. Pričakovati je bilo, da se bodo zbrali na bojevniskem zborovanju stari borci iz strelskih jarkov in avstrijskih ječ, pa se je na skoro tesnem dvorišču Narodnega

doma nabralo poleg drugih nekaj skoro še mlečno-zobih kričačev. Na dvorišču Narodnega doma so pod kostanj postavili mizo, odedo v državno trobojnico. Tu so se pojavili voditelji bojovniškega zborovanja in govorniki, brežiški okrožni zdravnik dr. Hudelist, ljubljanski trgovec Stane Vidmar in novomeški odvetnik dr. Gross.

Shodu je prisostvoval tudi narodni poslanec Ivan Urek, ki se je takoj od začetka vodstvu zborovanja prijavil, da namerava govoriti, toda go-spodje so mu izjavili, da ne dobi besede. Nato so se vrstili že z drugih shodov znani govorniki. Na koncu je poslanec Urek ponovno zahteval besedo, toda vodja zborovanja dr. Hudelist mu je ni dal ter je zborovanje naglo zaključil. Iz vrst zborovalcev pa so se čuli vedno močnejši klici: «Urek naj govori!»

Ko je poslanec Urek stopil na govorniški oder, je s krepkimi in živahnimi besedami obračunal z ljudskimi zaslepljevalci in zaslepljevanjem, ki ga izkušajo uganjati neki ljudje v dravski banovini. Že iz prejšnjega poteka zborovanja znani hujskači pa so bili oboroženi z drugimi dokazili. V njihovih rokah so se pojavila gnila jajca, ki so začela padati proti govorniku in eno jajce se je razlilo po govorniški mizi. Stari narodni borci iz Brežic so se pri tem prizoru spomnili podobnega prizora pred davnimi leti, ko je poslanec Urek v tedaj nemškutarjih Brežicah kot govornik visoko dvignil narodno zastavo, pa so ga nemškutarji prav tako z gnilimi jajci izkušali prepričati, da nima prav. Za shod so oblastva izvršila obširne varnostne ukrepe, toda domače prebivalstvo je obvarovalo mirno kri in ni podleglo izzivanjem.

dobljene pravice samo na ta način, da plačujejo v Nemčiji predpisane prispevke (pogodba med Jugoslavijo in Nemčijo). Ko preneha obveznost zavarovanja, se pravice iz zavarovanja, pridobljene v eni izmed obeh pogodbenih držav (Jugoslavija in Nemčija), ne obvarujejo s plačevanjem priznalnih prispevkov bratovske skladnice druge države; v tem primeru je treba plačevati prispevke v Nemčijo pristojni okrožni bratovski skladnici (Knappschaft), katere član je bil naš rudar na-
posled.

Iz tega sledi, da morajo oni, ki so bili zavarovani pri bratovski skladnici v Nemčiji in Jugoslaviji, pa danes niso na poslu, ki je zavarovanju zavezan, torej niso niti člani blagajne niti še niso dopolnili čakalne dobe, plačevati v obeh državah priznalne prispevke, da si ohranijo pravice.

Tudi s tem, da opravlja takšen bivši rudar zavarovanju sicer obvezan posej, vendar ne rudarskega dela, ne obvaruje svojih članskih pravic, ki jih ima pri bratovski skladnici, temveč mora le-tej še posebej plačevati priznalne prispevke.

Toliko bolj so dolžni plačevati priznalne prispevke v Nemčijo oni rudarji, ki v domovini niso dobili dela, ki bi bil zavarovanju obvezan.

Kar se tiče priznalnih prispevkov, je v Nemčiji nastopila važna izprememba z zakonom z dne 7. decembra l. 1933. Ta zakon je odpravil z letošnjim 1. januarjem člen 76. RKG, ki je določal priznalne prispevke. Za že omenjene primere pride v poštev člen 31. tega zakona, ki za obvarovanje pravic iz zavarovanja namestu dosedanjih priznalnih prispevkov odreja dobrovoljne prispevke. Njih višina še ni določena ter jo bo odredilo ministrstvo dela v Berlinu, ki ima nalog, izdati k zakonu z dne 7. decembra l. 1933. izvršilne odredbe (potrebne izpremembe in prilagoditve k prejšnjim zakonom v smislu določbe člena 39. zakona).

Rudarji naj vlagajo svoje prošnje za priznanje pokojnine iz naslova službenih let, ko so bili zavarovani pri nemških bratovskih skladnicah, pri oni jugoslovenski bratovski skladnici, pri kateri so bili nazadnje zaposleni in so tudi zaposlili za upokojitev. Ta bratovska skladnica naj posreduje za svoje člane in zaradi hitrejše rešitve lahko opremi posamezne prošnje že tudi z vsemi potrebnimi podatki.

Važno pojasnilo glede rudarskih rent v Nemčiji

V zadnjem času so se zgodili primeri, da so se pritoževali v Jugoslaviji upokojeni rudarji, ki so prejeli pravico na rento (pokojnino) tudi pri bratovski skladnici (Knappschaft) v Nemčiji, češ, da jim v Nemčiji niso začeli plačevati rente z dnem, ko so izpolnili po zakonu predpisane pogoje, niti z dnem, ko so v Jugoslaviji vložili predlog za upokojitev, odnosno z dnem, ko so bili v Jugoslaviji upokojeni, temveč mnogo pozneje, tako da so nekateri izgubili po več mesecev, celo po pol leta.

Po prisilni naredbi z dne 8. decembra l. 1931. se pričena renta zaračunavati in nakazovati v izplačilo s prvim dnem tistega meseca, ki sledi mesecu, ko je bil sprožen zadevni predlog na izplačilo rente. Ta postopek je s pravnega stališča zakonit, zakaj ko nastopi primer, da ima zavarovane pravico do rente, priznava bratovska skladnica ene ali druge države zavarovancu one datje, do katerih ima pravico po zakonu tiste države (glej pogodbo o socialnem zavarovanju, sklenjeno med Jugoslavijo in Nemčijo). Pogodba ne vsebuje nobene določbe, po kateri bi bilo smatrati predlog na rento, ki je stavljen Jugoslaviji, za pravnoveljavno stavljen tudi za zavarovance v Nemčiji.

Naši rudarji, ki so pridobili pravico do rente (pokojnine) v Jugoslaviji in zaradi prejšnjega članstva v Nemčiji tudi do pokojnine v Nemčiji,

morajo, da se izognejo večmesečni izgubi na renti, ko prosijo za rento v domovini, vpslati istočasno predlog za rento še tisti okrožni bratovski skladnici v Nemčiji, kateri so zadnji čas pripadali, in če jim ta okrožna bratovska skladnica (Bezirksknappschaft) ni znana, državni rudarski skladnici (Reichsknappschaft v Berlinu - Wilmersdorfu, Niederwaldstrasse 17-21), ki bo predlog odstopila pristojni okrožni bratovski skladnici. Obenem naj nemškemu zavodu sporoče, da jim bo vse potrebne listine poslala pristojna jugoslovenska glavna bratovska skladnica po zaključku svojega pokojninskega postopka.

Kot dan stavljenega predloga velja torej dan, ko je prošnja prispela okrožni ali pa državni bratovski skladnici (Knappschaft).

Potrebne listine (dokazila) se morajo predlogu priključiti. Če se pa pri presojanju predloga izkaže, da potrebne priloge v celoti ali pa delno manjkajo, zavarovane glede pričetka izplačila rente ne bo trpel nobene škode, ker zadevno prihaja v poštev prvi predlog za izplačilo rente. Priloge za Knappschaft morajo biti prevedene v nemščino, prevodi pa uradno overovljeni.

Za rudarje, ki so bili člani bratovske skladnice v Nemčiji, pa so se prostovoljno ali prisilno vrnili domov, velja nastopno:

Tisti rudarji, ki doma niso na takem poslu, ki je zavarovanju zavezan, si obvarujejo v Nemčiji

Soteščan:

16

Dedinja grajskih zakladov

28.

Beznicca, v kateri naj bi bil Kušar spoznal nevarnega postopača, je stala v samotni ulici med nizkimi hišami z umazanimi zidovi. Znotraj je smrdelo po dimu in razlitem žganju. Po mizah so se pasle muhe na ostankih jedi in pijače.

Mračni prostori zakotne pivnice so se napolnili šele, ko se je pričelo večeriti. Semkaj so zahajali ljudje, ki so tukaj zapili svoj borni zaslužek, pa tudi taki, ki se drugje niso upali pokazati. Stregel jim je Hasan, mož visoke rasti, čigar krepke pesti so morale večkrat napraviti red in pometati drhal na cesto. Dokler so bili njegovi gostje mirni, toliko časa je bil z njimi prijazen. Zabaval jih je z neslanimi dovtipi, ki so jih sprejemali z glasnim krohotanjem.

Pivce, ki so se shajali v njegovi krčmi, je poznal po imenu. «Prijatelja še ni», je že oddaleč povedal prišlec, kj je komaj pogledal skozi vrata.

«Pride pa nekdo drugi», je odgovoril Cink in naročil žganja.

«In kdo bo plačal?» Krčmar ni zaupal postopaču.

«Tisti, ki pride za menoj... Pa saj je že tukaj... je zapazil Kušarja za mizo v mračnem kotu.

Hasan se je zadovoljno odstranil.

«Ali ste sami?» se je Cink ozrl okrog sebe. Kušar je prikimal in pomaknil predenj načeto steklenico. Postopač je prisedel in zvrnil kozarec.

«Kje je Štuc? Bo li prišel?» je Kušar začel poizvedovati.

«Ne vem. Snoči in danes se nisva videla», se je glasil odgovor.

«Ali je kam izginil?»

«Podnevu se redkokdaj vidiva. Snoči pa sva bila dogovorjena. Čakal sem ga tukaj pol noči, a ni ga bilo...»

«Torej te je pustil na cedilu...»

«Najbrž je dobil zopet kako pismo...»

«Ali zahaja Štuc še v kako drugo krčmo?»

«Tudi pri 'Zamorcu' ga večkrat najdem...»

«Pojdiva za njim.» — Kušar je bil kar pripravljen oditi.

Cink ga je ustavil: «Le počasi in previdno, da se ne bova preveč zaletela...»

«Potepuha moram dobiti v roke. Ako mi pomagaš, ne bo brez nagrade...»

Potepin se je zadovoljno obliznil. Rekel pa ni nobene besede.

«Poskusiva z zvijačo», je silil Kušar. «Obnašajva se tako, kakor bi drug drugega ne poznala...»

Cink je pil in bobnal s prsti po mizi. «Torej ga hočete vsekako spoznati», je naposled izpregovoril.

«Hočem, naj velja, kar hoče. Tista deklica je namreč nekam izginila...»

«Hudirja!» je vzkliknil s strahom.

«In Štuc je znana njena usoda... Vidiš, o tem se morava pomeniti...»

«Ali mislite, da boste kaj opravili? Ako res kaj ve, vam bo utajil. Sicer pa je zadeva čudna. Štuc ne bom zagovarjal. Morda je kriv, lahko pa je tudi nedolžen...»

Kušar mu je dogodek površno opisal. Povedal mu je samo toliko, da je Gizela odpotovala na Malinje. Tam se ni dolgo mudila. Ko se je poslovila, se je že mračilo.

«Ali pa veste, da je res odšla?» je Cink sumljivo podvomil.

«Graščak Teodor vendar nima povoda lagati», se je Kušar nejevoljno obregnul. «Na Malinju ni ostala in nazaj je ni bilo... Ostanjejo nam samo še temne slutnje...»

«Iskati jo bo treba», je omenil Cink in skomigal z rameni.

«Štucica bom ovadil in tebe bom dal za pričo...»

Cink se je popraskal za ušesi. «Tega ne smemo storiti. Moji dokazi še niso zreli za sodišče...»

«Povedal boš toliko, kolikor veš. Podatki o bogati dedinji zadostujejo za prvo preiskavo...»

«Počakajte še nekaj dni. Medtem bom izpopolnil svoje poročilo...»

«Zadeva je nujna ter je ne sme prerasti trava...»

«Nikar se ne bojte!» Cink je izpraznil steklenico in hotel oditi.

«Kam greš?» ga je ustavil Kušar.

Politični pregled

Te dni

posesti naš minister za zunanje zadeve
g. Jevtić Sofijo.

O tem piše tudi sofijska «Zora» in pravi med drugim, da bosta g. Jevtić in bolgarski ministrski predsednik g. Mušanov razpravljala zlasti o perečih mednarodnih vprašanjih, o položaju na Balkanu in balkanskih vprašanjih in še posebej o vprašanju neposrednih odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarijo. Poleg tega se bodo njuni razgovori nanašali še na pogodbo o nenapadanju, ki naj bi jo v bodočnosti sklenile vse balkanske države. Obisk g. Jevtića v Sofiji bo gotovo spet korak naprej za zблиžanje obeh slovanskih držav.

Iz Poljske je

obiskal francoski minister za zunanje zadeve Louis Barthou tudi Češkoslovaško.

V treh dolgih razgovorih, ki jih je imel Barthou s češkoslovaškim ministrom za zunanje zadeve dr. Benešem, sta oba zunanja ministra razpravljala o vseh važnih vprašanjih mednarodne politike, zlasti pa o vprašanjih Srednje Evrope, gospodarskega sodelovanja podunavskih držav in sodelovanja teh držav z drugimi državami. Posebno sta preučila vprašanje balkanskega sporazuma v njegovih odnošajih do politike Male antante. Ministra sta ugotovila popolno soglasnost obeh držav.

Kakor poročajo iz Pariza,

pojde Barthou tudi v Rim,

da bi dosegel zблиžanje med Italijo in Francijo. Francoski listi se ponovno mnogo bavijo z razorožitvenim vprašanjem in

naglašajo, da javnost še vedno ne verjame, da bi bil mogoč sporazum med Nemčijo in Francijo v razorožitvenih vprašanjih.

Nemčija da ni podala doslej niti enega dokaza, da se v resnici zavzema za razorožitev.

Zadnjega aprila sta dunajski narodni svet (Nationalrat) in zvezni svet (Bundesrat)

sprejela novo avstrijsko ustavo

in pooblastilni zakon. Avstrijska vlada se bo te dni bavila s potrebnimi predhodnimi določbami. Kaže, da je v javnosti mnogo nasprotovanja novi ustavi. Zato je vlada ob času seje narodnega sveta odredila v okolici parlamenta obsežne varnostne ukrepe.

«K Zamorcu». Vi pa ostanite tukaj in ne govorite z nikomer o tej zadevi.

Kušar mu je obljubil in naročil: «Poizvej natančno ter mi pridi povedat. Čaka te obilno plačilo.»

Čink je odšel z obljubo, da se bo hitro povrnil.

29.

Krčma pri «Zamorcu» je stala v predmestju blizu reke. Tudi tukaj so se shajali postopači in prežali na svoje žrtve. Mimo je držala cesta, po kateri so tudi ponoči prihajali tujci in drdrali vozovi.

Čink je bil pri «Zamorcu» domač kakor hišni maček. Z gospodarjem sta se tikala ter se razgovarjala kakor najboljša prijatelja.

«Ali Štuca še ni bilo tukaj?» je pošepnil krčmarju, ko je stopil v pivnico.

«Vem, da si prišel zaradi njega», mu je skrivnostno poškilil.

«Za nocoj sva se domenila...»

Krčmar je sumljivo zakašljajal.

«Zakaj mi nisi odgovoril na vprašanje?» ga je navidezno dražilo.

«Zato, ker ne verjamem, da bi Štuc nocoj sploh prišel...»

«Ali meniš, da ima kako posebno opravilo?»

«Morda kak zadržek», mu je namignil. «Ako pa veš, da pride, ga počakaj. Sediš lahko zvonj, dokler ti ugaja.»

Čink pa ni hotel ostati. Sedeti brez pijače mu ni bilo prijetno. Štuca je hotel iznenaditi doma

v njegovi lopi. Krčmarjevo vedenje je bilo videti sumljivo...

Koča na obrežju reke je bila lesena in pokrita z deskami. Zadaj se je opirala na kole; tu je bil izhod na brv, ki je vodila k čolnu. Spremaj pa je slonela na bregu, kjer je bil vhod v kolibo. Tla so bila dvignjena toliko, da jih ni dosegla voda ob povodnji.

Postopač se je oprezno bližal kolibi. Vrata so bila zaprta ter se niso dala odpreti. Potrkal je in poklical tovariša.

«Kdo je?» Štuc se je oglasil zunaj na brvi. Čink se je hudoval: «Ali me ne poznaš po glasu?»

«Kaj pa iščeš tukaj?» je vprašal nejevoljno.

«Tebe. Si li pozabil na dogovor?»

«Nisem. Počakaj, naj zaklenem.»

«Včasih nisi zaklepal... Nekaj mi prikri-vaš...»

«Iztakljivec!» Štuca je takoj ujezilo.

Čink se ga ni ustrašil. «Ali veš, kaj se je zgodilo?» je pričel vabljivo.

Tovariš je kljubujoče molčal.

«Novica je zanimiva. Tista deklina je izginila...»

«Kam?» je vprašal plašno.

«Čakaj, naj vidim... Kaj ti je treba vpraševati...»

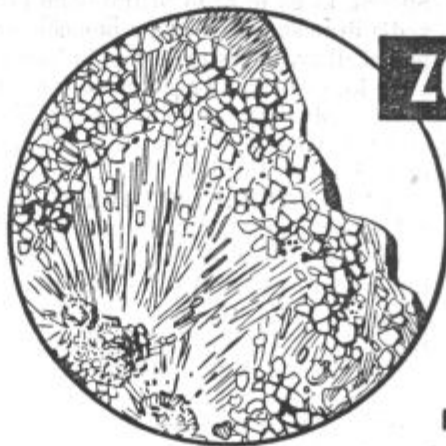
«Pes!» Štuc ga je začel psovati. «Ti si jo vrgel v reko, kjer je utonila...»

«Jaz?» je porasel. «Ali noriš, da mi kaj takega očitaš?»

ZOBNI KAMEN

se zdaj
lahko
odpravi! -

PRAVI ZNANOST

Ne samo mehaničnim potom, ampak prav preprosto na ta način, da si zobe redno čistite s Sargovim Kalodontom. Zakaj to je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug.

Sulforicinov oleat razkroji organske sestavine, ki spajajo zobni kamen in ga pritrjuje na zobe. Njegova spojina se razrahlja, da se odkruši in več ne naredi.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

NAŠ LETOŠNJI ZRAČNI PROMET.

1. maja se prične tudi iz Ljubljane redni zračni promet z vsemi večjimi središči v državi, s tem pa tudi dobimo dnevno zvezo z vsemi ostalimi evropskimi središči po najkrajši poti. Kakor smo objavili zadnjič, bomo imeli zaenkrat zvezo Ljubljana—Zagreb—Beograd—Skoplje—Solun, dalje Ljubljana—Sušak, od 1. julija dalje pa tudi

dnevno zvezo Ljubljana—Celovec in nazaj. Naknadno nas obvešča Aeroput iz Ljubljane še o cenah in olajšavah, pa jih izročamo javnosti z željo, da se modernega prometnega sredstva čim bolj poslužuje: Ljubljana—Zagreb 180 Din, Ljubljana—Beograd 620 Din, Ljubljana—Skoplje 1020 dinarjev, Ljubljana—Solun 1270 Din, Ljubljana—Sušak 180 Din, Sušak—Zagreb 250 Din, Ljublja-

«Kako pa veš, da je izginila?»

«Da je utonila, čujem sedajle prvič od tebe...»

«Ti si jo pahnul v reko. Tako je in nič drugače.»

«Jaz sem nedolžen.» — Čink mu je pričel očitati: «Ali veš, odkod si dobival pisma in kaj ti je bilo naročeno? Deklina je bila napoti onim, ki so te najeli...»

«Prijatelj, jaz je nisem umoril...»

«Kdo pa drugi», mu je zabrusil.

«Ponovi, kar si rekel.» Štuc je skrčil pesti in sfopil predenj.

Čink je nastavlil hrbet in rekel: «Kar udari!» «Zini še eno tako besedo, pa jo boš dobil po grbi...»

«Kako pa veš, da je utonila?»

«Vem», je pritrdil. «Pa ni moja krivda.»

«Zakaj pa jo odrivaš name?» mu je oponesel. «Čemu pa šariš okrog kolibe?»

«Zato, ker nisi prišel k Zamorcu...»

«Rekel sem ti, da sem že na poti... Pojdiva in nikar ne sitnari.»

Zavila sta v predmestje proti «Zamorcu». Tam sta naročila žganja, zakaj noč je bila hladna. Pijača ju je naglo ogrela.

Štucu je zlezla glava na prsi.

«Ali je res mrtva?» ga je vprašal prav zaupno.

Tovariš je prikimal komaj vidno.

«Kako pa veš? Kje si jo našel?»

«Med koli pod kolibo...»

na—Celovec 220 Din. Pravico na polovično ceno imajo v primerih, da so mesta prosta, stalno: aktivni oficirji in vojaški uradniki, dalje celotno zrakoplovno osebje v rezervi, trikrat letno pa državni uradniki, rezervni oficirji in akademiki. Odlet in dolet nazaj se smatra za enkratno izrabo pravice po znižani ceni.

Karte v abonmaju, to je najmanj štiri do deset voženj, imajo 10 %, 10 do 15 voženj 20 % in preko 15 voženj 30 % popusta. Ako vzame potnik vozni listek tudi za povratek, ima 30 % popusta na celotno ceno. Vsak potnik ima pravico vzeti s seboj 15 kg prtljage brezplačno. Vsak kilogram preko te določene teže stane 1 % od cene vozne karte.

Aeroput vrši tudi prevoz paketov in drugih predmetov, ki jih lastniki žele na hiter način dostaviti svojim odjemalcem. Cena za kilogram znaša 1 % vozne cene za posamezne proge, in sicer (za en kilogram): Ljubljana—Zagreb Din 1.80, Ljubljana—Beograd Din 6.20, Ljubljana—Skeplje Din 10.20, Ljubljana—Solun Din 12.70, Ljubljana—Sušak Din 1.80, Ljubljana—Celovec Din 2.20. V vozne cene je vračunana tudi vožnja z avtobusom družbe iz mesta na letališče in obratno. Odhod avtobusa dnevno k posameznim progam je: za let v Zagreb izpred Nebotičnika ob 8.30 zjutraj, za let na Sušak izpred Nebotičnika ob 13.45 popoldne, za let v Celovec ob 11.45 dopoldne.

DOPISI

BERKOVCI. Zadnji dopis od nas je treba nekoliko popraviti. Katastralna občina Berkovci je bila od višjega oblastva v letu 1912. prisiljena nabaviti si brizgalno in ustanoviti društvo zaradi zmeraj pojavljajočih se požarov. Kot tačasni župan je g. Alojz Zajdela res sprejel mesto načelnika in je takrat društvo imelo nemško poveljevanje. Po nastopu vojne ni društvo delovalo ter je bilo ponovno ustanovljeno v letu 1921. Rajni gosp. Zajdela ni bil od leta 1914. niti redni niti častni niti podporni član društva. Bilo pa je društvo vendar pripravljeno spremljati rajnega v škrojih k večnemu počitku, ako bi njegovi svoji vsaj količkaj izrazili to svojo željo. Brez izražene želje domačih pa društvo ni moglo ničesar storiti.

BREŽICE-ZAKOT. V teh časih, ko ni denarja, ne dobre volje in ne sočutja na svetu, so se lotili člani in podmladkarji Rdečega križa priprav za Materinski dan, ki bo 6. maja v Gasilskem domu.

Spored, ki ga je za to priljubljeno proslavo izbral vodja dramskega odseka s pomočjo svojih zvestih pomočnikov, je res primeren in kakor kažejo vaje z otroki, gre vse z veseljem in hitro od rok. Zato se ne obotavljajte prihodnjo nedeljo, marveč kretnite naravnost do našega doma, kupite vstopnico in ne bo vam žal. Pridite!

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Dramski odsek Sokola je dne 15. aprila zvečer uprizoril v prostorih br. Kosija burko «Charlejevo teto». S to igro nam je prikazal slike iz veselega študentovskega življenja. Občinstvo se je res neprisiljeno zabavalo. Vloge so bile dobro razdeljene in tudi odlično igrane. Mnogo sta pripomogli k sijajnemu uspehu krasna scenacija in maske igralcev. Igro je posetil tudi pesnik g. Cvetko Golar iz Ljutomer, ki je k uspehu čestital igralcem. Obisk je bil zelo lep, kar je znak, da si je društvo že s prvo igro pridobilo gledalce. Po igri se je razvila prijetna zabava.

LAŠKO. Sresko načelstvo v Laškem priredi v četrtek 10. maja (vnebohod) ob 15. (3. popoldne) pri posestniku gosp. Ferdinandu Juteršku, po domače Odešaku, v Zgornji Rečici praktični tečaj za precepitev debeloplodnega kostanja. Tečaj bo vodil sreški kmetijski referent iz Laškega gospod Zupan, ki bo ob tej priliki razdelil med navzočne večje število cepičev imenovanega kostanja. Ker je prireditev za povzdigo našega domačega kostonarstva velike važnosti, je želeli čim večje udeležbe. V primeru deževnega vremena bo tečaj ob istem času in na istem kraju v nedeljo 13. t. m.

LJUBNO NA GORENJSKEM. (Smrtna kosa.) Dne 24. aprila je izdihnila svojo blago dušo gospa Marija Negrova, rojena Lukanova. Čitatelji «Domovine» se bodo še spominjali zlate poroke, ki sta jo lansko leto praznovala g. Ludovik in gospa Marija Negro. Ga. Marija izhaja iz stare rodovine Lukanove, ki jo nahajamo zapisano že pred stoletji med takratnimi obrtniki lončarji in pečarji, v onih časih zelo cvetoči obrti. Njena življenjska pot ni bila posuta z rožicami. Bila je dobra žena svojemu možu in v borbi za obstanek sta si delila vesele in žalostne trenutke ter skrbeli za svojo družino. Po delavnem življenju naj uživa večni mir! Njenim svojcem sožalje!

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Sresko načelstvo v Celju priredi na banovinski kmetijski šoli pri nas v nedeljo 6. maja ob 9. dopoldne brezplačen tečaj o precepljanju kostanja. V tečaju bo poučeval profesor Vardjan. Ker je precepljanje kostanjev za celjski srez po-

sebno yažno, vabimo zanimance za tečaj k čim obilnejši udeležbi.

VOGRIČEVCI. Nam je bila za javna dela odmerjena sicer majhna vsota 4800 Din, ki pa je bila dobro naložena. Klance so zamenjali nasipi. Koliko je bilo govoričenja, da bo deževje odplavilo obrobke, ki so pa vendar ostali kljub jesenskemu deževju in pomladnim vremenskim neprikljam nepoškodovani. Kolovoze smo preobličili v cesto, cestno blato udušili z gramozom, luže izpremenili v gladko cestišče, cestne vzpetine v položne strmine, a vodi smo pokazali pot poleg ceste in ne po cesti. Spet se začelno delo. Ker smo se torej lani prekopali čez začetne težkoče, bo naše delo letos lažje. Urejevanje ceste se bo nadaljevalo skozi Leskovec do Pogorišča. Dasi je podpora še manjša kakor preteklo leto (okoli 2000 Din), je treba denar izkoristiti do zadnjega dinarja. Znesek za ureditev ceste pa se bo povišal na ta način, da se k izvedbi pritegne osebno delo. Navažanje gramoza se bo opravilo s kulkom, katerega denarna vrednost bo presejala zgoraj označeni znesek. Uspeh dela moramo videti tudi v tem, da je občinski odbor Cezanjevcev uvrstil cesto po Vogričevcih skozi Leskovec med občinske ceste prvega reda. S tem mora k vzdrževanju prispevati celotna občina Cezanjevci.

UZENICA. V nedeljo 15. aprila so ponovili vuzeniški sokolski igralci veseloigro «Vražjo misel», ki je sijajno uspela. Ljudstvo je bilo navdušeno nad nastopom igralcev in ni varčevalo s priznanjem. Vsa čast igralcem, ki so vloge odlično odigrali, posebno pa g. režiserju. Dajte nam še več takih prireditev!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na ptujskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: volom: I. vrste 3 do 4 Din, II. vrste 2.50 do 3.50 Din, III. vrste 2 do 3 Din; bikom: I. vrste 3 do 3.50 Din, II. vrste 2.50 do 3 Din; kravam 1.50 do 3.50 Din; telicam 3 do 4 Din. Konji so se prodajali po kakovosti, in sicer: za pleme po 700 do 3000 Din, za klanje pa po 200 do 600 Din.

JAJCA. Zaradi živahnjšega povpraševanja iz tujine se je nakupna cena dvignila že na 6 Din za kilogram. Žal pa je razpoložnje postalo spet

Čink se je zganil. Zanimalo ga je, kako jo je našel.

«Po naključju», mu je odgovoril.

«Mrtvo?»

«Mrtvo.»

«Pa veš, da je ona?» je hotel dognati.

«Poznam jo po obleki. Najbolj značilno je ogrinjalo...»

«Kdo se je neki tako daleč izpozabil?» Činku se je zasmilila uboga žrtev.

«Jaz nisem položil nanjo mezinca. Res mi je bilo naročeno, naj jo opazujem. Nisem pa imel morilnega namena...»

«Sama ni skočila v vpdo. Jaz bi zadevo javil oblastvu.»

«Saj nisem neumen. Ako porečem, da nisem kriv, mi ne bodo verjeli. Ne bom se podajal v nevarnost.»

«Deklino bodo iskali. In če jo najdejo pri tebi...»

«Poskrbel bom, da se to ne bo zgodilo.»

«Kam jo boš pa spravil?» Čink je hotel vse izvedeti.

«Počakaj, da premislim», mu je odvrnil.

«Le premisli. Nočem te motiti.» Čink je izpil ter se kratko poslovil.

«Ali že odhajaš?» je zaskrbelo tovariša.

«Grem», je izrekel ter odšel iz beznice.

Štuc je naročil novo merico žganja. Krčmar mu je postregel in sedel zraven njega.

Začela sta se po tihem meniti. Postopač je bil čedalje bolj nemiren. Begala ga je skrita boja-

zen, čeprav se ni zavedal strašne krivde. Pijača mu ni več dišala. Izlil jo je po tleh ter se izgubil v temo.

30.

Kušar se je v zakajeni pivnici silno dolgočasil. Dolgo je moral čakati, preden se je vrnil postopač z obljubljenim poročilom. Prišlec se je poznalo na obrazu, da prinaša žalno novico.

«No, kaj si izvedel?» ga je vprašal, ko je sedel zraven njega.

«Deklica je mrtva», mu je pošepnil na ušesa.

«Mrtva! Ali je mogoče? Štuc jo je umoril...»

Čink je ugovarjal: «Zadeva je zamotana. Ne smemo ga še obsoditi...»

«Storil je, kar mu je bilo naročeno. Nikar ga ne zagovarjaj!»

«Pravi, da je nedolžen. Celo hudo mu je, ker se je to zgodilo.»

«Hinavec!» se je zgrozil Kušar. «Ne bo nam utajil.»

«Dokazov nimate in priče ni nobene», je branil svojega tovariša.

«Ali si jo videl, da je mrtva?»

«Nisem.»

«In kje naj bi bilo njeno truplo?»

«V reki ob bregu pod kolibo...»

«Kdo stanuje tamkaj?»

«Štuc, moj tovariš. Tam ima svoj čoln...»

«No, vidiš. Pa praviš, da je nedolžen...»

«Med koli, na katerih je zgrajena koliba, je našel njeno truplo. V reko jo je pahnil nekdo drugi...»

«Jaz pa mislim drugače», ga je zavrnil Kušar. «In oblastvo naj izreče poslednjo besedo.»

«Nikar se ne prenažite. Štuc bo pobegnil, preden ga bodo prijeli...»

Kušar je premišljal, kaj naj ukrene.

«Potrpite vsaj še nekaj časa. Medtem pa govorite s Štucem. Ali imate pri sebi kako orožje?»

«Brez orožja seveda nisem. Ali ga bo treba rabiti?»

«Dobro je, ako ste zavarovani. Vendar pa Štuc ni tako nevaren. Samo z biriči mu ne grozite.»

Kušar je sklepal in premišljal. Naposled je pozval postopača, naj mu pokaže pot do kolibe.

Čink mu je rad ustregel. Poučil ga je celo, kako naj nastopi. «Primite ga strogo. Ako ni kriv, naj vam izda zločinca.»

Sprejel je obljubljeni nagrado in izsrkal zadnjo kapljico iz kozarca. Potem sta odšla počasi proti reki.

Med potjo nista mnogo govorila. Kušar je hotel vedeti, kje je koliba.

«Prav na obrežju reke», se je glasil odgovor.

«Je li zgrajena na čolnu?»

«Ne. Koliba stoji na kolih ter je oprta na obrežje. Notri je mizica in borno ležišče. Vhod je z obrežja.»

«Ima li Štuc kakega sostanovca?»

«Nikogar. Štuc ne mara za družbo in nima prijatelja razen mene.»

(Dalje prihodnjič.)

mlačno, tako da so bili izvozniki primorani cene spet znižati na 5.50 Din.

VINO. V Sloveniji so cene stalne. Za bela namizna vina se plačuje po kakovosti 4 do 6 Din, za starejše letnike prav tako po kakovosti od 5.50 do 7 Din liter. Rdeča in črna vina so po 4.50 do 6 Din. Hrvatska bela in rdeča vina imajo prilično iste cene kakor slovenska, medtem ko so cene banatskim vinom ta mesec nekoliko padle, in sicer na 2 do 2.60 Din. Dalmatinska vina so pa še vedno visoka v ceni, in sicer 4.50 do 5.50.

Sejmi

6. maja: Martjanci, Veržej;
7. maja: Črenšovci, Črna;
8. maja: Šmarje (ljubljski srez), Dravograd;
12. maja: Planina (brežiški srez), Teharje, Koprivnik, Zagorje ob Savi, Velika Loka, Slovenjgradec.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):

1 nizozemski goldinar za 23.15 do 23.26 Din;
1 nemško marko za 13.46 do 13.57 Din;
1 angleški funt sterling za 174.64 do 176.24 Din;
1 ameriški dolar za 33.70 do 33.99 Din;
100 francoskih frankov za 225.74 do 226.86 Din;
100 češkoslovaških kroh za 142.23 do 143.09 Din;
100 italijanskih lir za 290.57 do 292.97 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 9.35 do 9.45 Din. Vojna škoda se je zaključevala po okrog 305 Din.

Kratke vesti

— **Razširjen češkoslovaški zakon o izvoru hmelja.** Te dni je češkoslovaška poslanska zbornica sprejela dopolnilo k hmeljskemu zakonu, s katerim se dolžnost oznamenjanja hmelja razširi tudi na oni hmelj, ki se porabi v državi sami. Doslej je bilo oznamenjanje obvezno le za hmelj, ki se izvažajo. Istočasno vsebuje dopolnilo k zakonu tudi določbe glede obsega hmeljskih iasadov. V bodoče bo potrebno za vsako ureditev novih nasadov oblastveno dovoljenje. Ta dovoljenja pa se bodo izdajala le v primerih, če bo hmeljar z novim nasadom nadomestil stari nasad. Na-

dalje določa novi zakon, da pred 15. julijem ni dovoljena prodaja novega hmelja.

— **Kratkoročni hipotekarni krediti pri podružnici Državne hipotekarne banke v Ljubljani.** Upravni odbor je imel te dni sejo, na kateri je med drugim sprejel važen sklep, s katerim se dovoljuje podružnici Državne hipotekarne banke v Ljubljani izdajanje kratkoročnih, največ petletnih hipotekarnih kreditov do višine 100.000 v skupni vsoti 5.000.000 Din.

— **Zadruga niso oproščene takse na račune, pač pa kmetje sami.** Ker se je pojavilo vprašanje, ali so tudi kmetje dolžni izdajati račune s predpisano takso v smislu tarifne številke 36, taksne tarife, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal tole pojasnilo: Kadar prodajajo kmetje lastne pridelke neposredno kupcem, niso obvezani izdajati računov in tudi ne plačati taks. To pa se ne nanaša na takšne primere, kadar prodajajo te pridelke kmetijske zadruga, pa tudi ne na primere, kadar nabavljalne in konsumne zadruga prodajajo blago svojim članom, ker je na podlagi določb tarifne številke 36, ki so stopile v veljavo 21. aprila, v teh primerih tudi za zadruga ter za nabavljalne in konsumne zadruga obvezno izdajanje računov in plačilo taks.

V. z. «JUGEFA» k. 4. Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

DOMAČE NOVOSTI

* **Odborova seja županske zveze** je bila te dni na mestnem magistratu v Ljubljani. Nanjo so bili zaradi važnosti dnevnega reda povabljeni tudi senatorji in poslanci. Sejo je vodil predsednik g. Babnik, župan iz St. Vida nad Ljubljano. V glavnem se je razpravljalo na seji o enotnem načrtu za javna dela v Sloveniji in pa o uredbi za občinske tajnike. O javnih delih in o načinu, kako bi se dobila potrebna sredstva zanje, sta poročala zvezin tajnik dr. Fux in inž. Pavlin, ki se je zlasti obširno bavil z vprašanjem ureditve in izpopolnitve naših cest. V razgovor o teh zadevah so posegli ljubljanski župan dr. Puc, ministra dr. Kramer in Mohorič, ban dr. Marušič, ljubljanski podžupan Jarc, poslanca Cerer in Mravlje, župan Pavšič iz Most pri Ljubljani in drugi. Skoro vsi govorniki so razpravljali tudi o državnem skladu za javna dela, o banovinskem skladu in o njunih medsebojnih odnosih. Ob zaključku je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se javna dela za omiljenje brezposelnosti izvajajo po točno določenem gradbenem načrtu, preračunanem za

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

In če bi se moral naučiti duhovnik dvomiti nad mnogim, kar bi bilo že greh, če bi bilo le z rahlim dihom dotaknjeno, krivda, greh, zločin — Kaj potem?

In če bi duhovnik, ki ne bi več verjel, postal s svojimi grešnimi dvomi, slab in lažniv duhovnik, če bi se popačil v nezvestega služabnika Gospodovega —

Vsemogočni Gospodar nebes in zemlje, kaj potem, kaj potem?

Potem bi se dvomi izpremenili v obup...

Bolečina in obup sta že tedaj pograbila mlado dušo. Toda pater Pavel tega ni videl. Obupana človeška duša je utonila v vse uničujoče valove bolečine, ki ne pozna pomoči, in se je v njih zadušila. In rešitelj je ni rešil.

Okoli velike noči je bilo. Samostanci so se pripravljali za svete dni, vsi, duhovni, bratje in učenci. Strogo so se držali dolgega posta in vneto opravljali duhovne vaje. Mnogo zdravih deških lic je obledelo v teh tednih; mnogo veselo se iskričih oči se je zamedlilo.

Da se je to pokazalo zlasti pri Einhardu, se ni zdelo nikomur preveč čudno. Saj ni bil samo

najmlajši in najnežnejši, ampak tudi najpobožnejši in obenem najvnetejši izmed mladeničev. Razen tega se je čudno nagibal k pretirani vernosti in je bil naravnost nezemeljsko nadarjen za fanatika. In ta vna se je med pogovorom s patrom Pavlom vžgala, kakor bi bil kdo zagnal plamenico v izsušeno žitno polje. Mlada duša brez pomoči je morala zagoreti v ognju in se je morala v požaru uničiti...

Veliki teden se je začel. Po stari navadi so morali učenci ozaljšati samostansko cerkev. Vse zlato v prekrasni božji hiši so ovili s črno tenčico. S črnimi prti so pokrili stebre in stene. Svetlo dnevno luč, ki je prinašala skozi okna nebo v svetišče, so zatemnili z mračnimi zastori.

Vsi oltarji so dobili žalno okrasje. Pred vsemi križi so gorele s tenčico zagrnjene visoke voščenke. V vsem se je čutila bližina umiranja Boga. Vzvišena prazničnost, ki je v njej drhtela smrt, se je širila povsod.

Naposled je bilo treba opraviti še najbolj vzvišeno delo. Okrasiti rakev križanega Gospoda in Odrašenika. Ta rakev je bila pred velikim oltarjem, umetna votlina, kamor so položili okrvavljeno, blede telo mrtvega božjega sina.

To telo je bilo lesen srednjeveški kip iz kapele svetega Mihaela, daleč naokoli znana mojstrovina rezbarstva, strašna po resničnosti svojega izraza. Ta mrtvec ni bil videti samo posnetek, ampak živa resnica.

O tej podobi v naravni velikosti je govorila tudi temna pravljica. Da bi mogel posneti na

križanem telesu slednjo mišico po naravi, je baje mojster križal svojega lastnega ljubljene sina.

Mrliški obraz je zbujal grozo. Ni bil božanski obraz, ampak obraz človeka, ki je v bolečinah umrl, prav mladega človeka, skoraj še dečka.

Einhard vom Rinn je bil med tistimi, ki so prenašali križanega v svečani procesiji iz kapele arhangela, ki je bila v notranjem delu samostana, v cerkev in ga položili v grob, ki so ga roke drugih mladev pripravile. Ves v grozi je strmel deček v obrazne črte, ki so se spačile v boju s strašno smrtjo. Tako grozno — človeško je moral Kristus trpeti! Toda trpel je, da bi vzel nase grehe sveta in s svojo mučeniško smrtjo rešil svet grehov.

Križani Zveličar sveta je po treh dneh vstal od mrtvih. Za velikim petkom je prišla velika nedelja...

Za objokovanje Kristovo je bilo določeno, da bodo samostanski učenci peli «Miserere» na cerkvenem koru, ki ga zakriva veliki oltar, da bo donelo iz daljave zamoilko in skrivnostno. Vsak dan so se mladi pevci vadili. Jasni glas Einhardov se je čul skozi globlje glasove njegovih tovarišev kakor glas keruba.

Čim bolj se je bližal spominski dan, tem bolj se je polasčalo duš samostancev občutje skrivnosti, ki se bo izpolnila: božjega trpljenja, božje smrti in božjega vstajenja.

V noči na veliki petek pater Pavel ni našel miru v svoji celici. Tesne stene so ga dušile in

daljšo dobo let. Poseben odbor naj skrbi za to, da bodo v načrtu upoštevane potrebe vsega prebivalstva; ta odbor naj sestavi tudi gospodarski načrt za ozdravljenje vsega našega gospodarstva, uredi priprave za izvedbo javnih del in nadzira oddajo teh del. Zupanska zveza naj da pobudo, da se bo tak odbor res in čimprej sestavil. Pri oddaji del naj se upoštevajo le domača podjetja. Posebna resolucija opozarja odločujoče činitelje na izredno važnost zveze Slovenije z morjem in jih poziva, naj poskrbe za čimprejšnjo dograditev že vzakonjene železnice. Drugi del razprave na odborovi seji Zupanske zveze je bil posvečen osnutku banske uredbe o občinskih tajnikih, kakor ga je pripravila banska uprava.

* **Katoliški škof o Sokolih.** Naj vidi naša javnost, kako ceni srbski katoliški nadškof dr. Nikola Dobrečič Sokolstvo. Ko se je pred dnevi mudil v krajih primorske banovine ban dr. Stanišič, so mu v Baru priredili slavnostno kosilo, na katero so povabili tudi nadškofa dr. Dobrečiča, ki je povzdignil čast Sokola z naslednjimi besedami: «Pozdravljam naše Sokole, ki so se vedno borili za križ častni in svobodo zlato, za napredek kralja in domovine! Pri širjenju jugoslovenske sokolske misli jim bom vedno pomagal, ker ne vidim ovire, da bi z njimi ne sodeloval. Po mojem prepričanju je Sokolstvo nad vsemi drugimi društvi, ker najčisteje deluje za jugoslovenstvo, in vsi dobri Jugosloveni moramo delati za blaginjo kralja in domovine!»

* **Proslava čebelarja Antona Janše.** Pred 200 leti je bilo čebelarstvo še na prav nizki stopnji. Janša pa je bil prvi, ki je s svojim izrednim opazovalnim čutom razrešil uganko življenja in dela čebelne družine. Postavil je osnovne čebelarске resnice, na podlagi katerih čebelarimo še danes. Vsega tega pa Janša ni dosegel s pomočjo znanstvenih pripomočkov, temveč le s pomočjo svojega izrednega duha in opazovalne spretnosti. Vsa dognana dejstva je Janša opisal v dveh knjigah, in sicer v «Popolnem nauku o čebelarstvu» in v «Razpravi o rojenju», ki sta bisera čebelarске literature. Čebelarски strokovnjaki drugih držav neprestano poudarjajo v strokovnih listih veliki pomen Janševih naukov. Ponosni smo lahko na Janšo, sina naše rodne zemlje. Zato smo prepričani, da se bodo čebelarji in vsi, ki se zanimajo za razvoj čebelarstva, udeležili Janševe proslave, ki jo priredi Čebelarско društvo v Ljubljani. Na binkoštno nedeljo 20. maja bo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani

slavnostno zborovanje, 21. maja pa skupni izlet v Janšev rojstni kraj na Breznico pri Zirovnici k ondodni proslavi.

* **Nagla smrt založnika Antona Turka.** Založnika in knjigoveza Antona Turka s Tyrševe ceste je poznala skoro vsa Ljubljana, zlasti je pa vedela zanj naša mladina, ki je vedno rada, zlasti v prejšnjih letih, kupovala pri njem mladinske knjige in spise, ki jih je on založil. Ti spisi sicer res niso imeli posebne vrednosti, a v pomanjkanju dobrega štiva so izpopolnjevali vrzel v mladinskem tisku in njegovi založbi. Danes pa dobrega starčka Antona Turka ni več med živimi. V nedeljo popoldne mu je na izprehodu proti Ježici postalo slabo in je med prevozom v bolnišnico umrl, zadet od srčne kapi. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin!

* **V državno bolnišnico za duševne bolezni v Novem Celju** se sprejemajo direktno bolniki obojega spola s predhodno prošnjo na upravo za sprejem na podlagi priloženega zdravniškega spričevala običajne ali posebne oblike. Na to se opozarjajo gg. banovinski in praktični zdravniki.

* **Smrt najstarejšega dolenskega trgovca.** Te dni je po kratkem bolehanju umrl 82letni trgovec Anton Pavčič, mož, ki ga lahko po vztrajnosti postavimo splošnosti za zgled. Rodil se je l. 1852, kot sin trgovca v Gatini pri Zalni. Že kot deček je kazal veliko zanimanje za trgovino, kateri se je kasneje tudi posvetil. V tem pogledu je mladi Anton sprejel prvi nauk od svojega očeta, s katerim sta vozila s parizarji nakupljeno blago iz Dolenske, Bele Krajine in Karlovca v Ljubljano in Trst. Leta 1879. se je naselil v Ljubljani, kjer je otvoril na Sv. Petra cesti v sedanji Pauerjevi hiši trgovino z moko in deželnimi pridelki. V Kravji dolini pa je imel dve hiši. Ko so pričeli leta 1892. graditi dolensko železnico, se je preselil v Lopo pri Višnji gori, kjer je zalagal železniške delavce s potrebnimi živili. Po zgraditvi proge si je postavil lepo domačijo v Straži, kjer je vodil trgovino in gostilno, za stalno pa se je naselil v Novem mestu leta 1914. Pred leti se je zaradi starosti umaknil v zatišje. Bodi mu blag spomin!

* **Najstarejše gasilsko društvo v Jugoslaviji** je varaždinsko, ki bo 14. in 15. julija proslavilo 70letnico obstoja. Svečana proslava bo pod pokroviteljstvom princa Tomislava in se je bodo udeležile številne čete iz okolice in odposlanci iz vse države.

* **Prve letošnje češnje** so dospele v Ljubljano iz Hercegovine zadnjo soboto. Prodajal jih je trgovec s sadjem Terpin po osem do devet za dinar.

* **Velik uspeh bosanskih čebelarjev.** V vasi Blagaju pri Mostarju je središče bosanskega čebelarstva. Vas Blagaj šteje komaj tisoč duš, ki so razdeljene na okrog 200 domačij. Blagajčani so že od nekdaj napredni čebelarji. Pokrajina za čebelarstvo ni baš ugodna, umni blagajski čebelarji pa so vendar pridobili lani 150.000 kg medu.

* **Gad jo je pičil.** Jožefa Belinova, petletna delavčeva hčerka iz Litije, je sedela na travi, ko se je priplazil do nje gad in jo pičil v desnico. Deklico so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njeno stanje ni nevarno.

* **Pri nabiranju šmarnic se je ponesrečila.** Minka Satlerjeva, učenka tretjega razreda osnovne šole iz Radeč pri Zidanem mostu, je s sošolci napravila izlet na bližnje hribe. Pri nabiranju šmarnic ji je pa nenadno spodrsnilo, da je padla čez skalo ter precej potolčena obležala na strmini. Ponoči so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ugotovili resnejše notranje poškodbe.

* **Toča in požar v Rakitni.** V ponedeljek se je nad Rakitno sprostila nevihta s točo, kakršne prebivalci te vasi že dolgo vrsto let ne pomnijo. Treskalo je neprestano. Okoli 15. je strela udarila v skedenj posestnika Jožeta Rota in ga užgala. Požar se je razširil na sosednji Rotov kozolec, od tod pa na skedenj in kozolec posestnika Borštnika in kozolec in hišo posestnika Andreja Gruma. Rakitniški gasilci so bili takoj na mestu, vendar kljub vsej požrtvovalnosti niso mogli požara ne udušiti ne omejiti. Vse zgradbe so zgorle do tal. Gasiti so pomagali prav vsi vaščani. Rešili so, kar se je rešiti dalo, a to je bila le Borštnikova slamoreznica. Župan g. Košir je takoj obvestil o nesreči odločilne činitelje. Pomoč je nujno potrebna, ker so posestnikom zgoreli tudi vse kmetijsko orodje, vozovi in drugo.

* **Smrtna nesreča starčka v gozdu.** Nedavno je delal na domu pri svojem sinu oče Anton Drol iz Založ pri Podnartu brezove metle za domačo rabo. Ker mu je zmanjkalo trt za vezavo, se je odpravil v gozd po neke korenine, ki jih je vedno uporabljal v ta namen. Ko se oče dolgo ni vrnil domov, je začelo domače skrbeti, kaj je z njim. Šli so ga iskat in so ga iskali do polnoči brez uspeha. Zjutraj, ko se je zdanilo, so se ponovno napotili v gozd. Po daljšem iskanju ga je na posled našel njegov sin Jože mrtvega. Kolikor se je dalo ugotoviti, je starčku po bregu na mokri

stiskale. Moral je iti ven. Ker so bili vsi zunanji izhodi zaklenjeni, je mogel begati le po hodnikih in dvoranah. Toda njegov kerake, ki so odmevali po kamenitih ploščah na tleh, bi utegnil kdo slišati. In nekaj za njim je tako čudno zvenelo, kakor bi bili duhovi. Svojih lastnih pošastnih korakov se je plašil in kakor bi samega sebe zasledoval, je prišel v cerkev.

Pod visokimi oboki bo nedvomno svobodneje zadihal in morda bo le mir prevzel njegovo dušo.

Mir — v grobu pred velikim oltarjem je ležal božji sin, rešen smrtnih muk. Pri glavi mu je gorela sveča, kakor bi jo bili prižgali resničnemu mrliču. In kakor pri resničnem mrliču je nekdo bedel pri Gospodovem mrtvem telesu.

Vitko, slabotno bitje, v temni kuti samostanskih učencev, je bilo. Mladi čuvaj je ležal na tleh in gledal križanemu v obraz. Negibno, kakor brez življenja zaradi muk, ki jih je mrlič pred smrtjo pretrpel, je strmel mladenič v obraz, ki ga je žarko osvetljevala sveča. Zaaj je zastokal, zavzdihnil. Ta glas je izdajal tolikšno bolečino, kakor bi bil moral mladenič na sebi trpeti te muke umiranja.

«Einhard!... Einhard, dobri moj deček!... Kaj počenjaš tu?...»

«Bedim, prečastiti gospod.»

«Spati bi moral in se odpočiti. Zate mora imeti življenje še noči spanja in miru.»

Pater Pavel je stopil k samotnemu čuvaču, ki je bil še tako mlad, pa je že poznal noči brez spanja, in je pred njim obstal. Einhard se ni zga-

nil in ni obrnil pogleda od trpečega obraza pred sabo. Kakor v sanjah je govoril:

«Zelo ga je moralo boleti!»

In iznenada se je ozrl kvčiku in v njegovih očeh se je bralo neizmerno trpljenje:

«Sam je bil tu. Zato sem moral vstati in priti k njemu.»

«Zdaj pojdi z menoj!»

«Prosim, ne. Prosim, pustite mi, naj pri njem bedim.»

«Bom pa še jaz s teboj bedel.»

Sedel je k dečku na eno izmed stopnic, ki so držale k božjemu grobu, in na svoj prepričljivi način rekel bolestno razvnetemu dečku:

«Ne smeš se tako prepustiti svojim občutkom. Poglej, deček — lepo je, da je tudi Kristus trpel smrtne bolečine. In kaj je to? Ne samo zanj, ampak tudi za nas. Kaj so smrtne bolečine? Kaj so bile njemu, ko je vedel, da bo čez tri dni vstal in šel v nebo, da bo sedel na božji desnici in kraljeval v večni gloriiji?»

«Oh, dà! Vedel je. Kaho lepo je, da je vedel. Potem mu je moralo biti seveda umiranje lahko.»

«Vidiš! Pravim ti: ni hudo pustiti življenje. In še celo, če se to zgodi za človeštvo: za grehe, za trpljenje človeštva. Tisoči izmed nas bi zaradi česa manjšega pretrpeli najstrašnejšo mučeniško smrt z vriskanjem in veseljem. Zavidam temu Jezusu Nazareškemu, da je umrl mučeniške smrti za tako vzvišen, tako božanski namen. Zaradi česa takega bi tudi jaz samega sebe pribil na križ.»

«Samega sebe pribil na križ —», je ponovil mladenič za njim.

Duhovnik je nadaljeval:

«Kaj ni mar dolžnost nas vseh, da se križamo, da se beseda izpolni? Ali ni napisano, da moramo naložiti križ na svoje rame? In če moramo storiti to, mora priti za prenašanjem križa tudi smrt na križu. Najprej smrt naše samoljubnosti. Za nas katoliške duhovnike mora pomeniti sprejem križa smrt vsega človeškega. To so seveda tisočkrat hujše muke, kakor najstrašnejša mučeniška smrt, ki so zaradi nje proglasili cele vojske rajnih za svetnike.»

Toda mlademu Einhardu se je videlo, da ni slišal ničesar drugega, kakor besede, ki jih je zdaj patru Pavlu drugič ponovil:

«Samega sebe pribiti na križ...»

«Tako sem rekel. In pravim ti: Križaj! Križaj samega sebe! In potem ti pravim: da križa človek samega sebe, mu ni treba niti vere, da bo po treh dneh od mrtvih vstal. Sploh mu ni treba vere, da se sam krona s trnjem, da si sam zabije žeblje skozi noge in roke, da si sam zada sunek s sulico.»

Tedaj ga je vprašal otroški glas z globoko svečanostjo:

«Ali so ljudje, ki ne verujejo v vstajenje?»

«Ljubi deček...»

«Ali so ljudje, ki sploh nimajo vere? Ali so tudi duhovniki brez vere?»

zemlji spodrsnilo, da je padel čez neko skalo. Pri padcu si je vdrl lobanjo, da je obležal na mestu mrtev. Pokojni Anton Drol je bil še pri dobrem zdravju, čeprav je štel že 78 let. Zato je bil še dobra opora pri hiši. Bodi mu blag spomin!

* **Požar v viničariji.** V eni zadnjih noči je nastal ogenj v viničariji v Velikem vrhu v Halozah, lasti posestnika Tomažiča Štefana, stanujočega v Mali vasi. Ogenj je uničil delno leseno in s slamo krito stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje s stiskalnico, vso vinsko posodo, 40 kg galice in 15 litrov žganja. Ker je bil lastnik v viničariji, je tudi pomagal gasiti, pri čemer je dobil lažje opekline. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

* **Huda nesreča.** Pri Sv. Bolfenku v Halozah se je na cesti igrala večja skupina fantov. Med njimi tudi 14letni Anton Letonja, sin viničarke, in 12letni posestnikov sin Anton Tomažin. Ko so se otroci podili po cesti, je sunil Tomažin Letonjo, da je padel pod voz, ki je v usodnem trenutku privozil mimo. Fant je dobil hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

* **Huda prometna nesreča v Dravljah.** Te dni se je na cesti v Dravljah pripetila huda nesreča. Zagrebška visokošolca Josip Lulić iz Siska in Nedeljko Ljoše iz Mostarja sta se po cesti pripeljala z motornim kolesom, ki je imel prikolico. Lulić je vozil, Ljoše pa je sedel v prikolici. Na cestnem ovinku je prikolica zadela ob ročni voziček, ki ga je vozil iz pivovarne, natovorenega s sladom, 57letni Janez Šilar iz St. Vida. Udarec je bil silen. Šilarja je prikolica motornega vozila z vso silo pritiskala ob voziček ter mu poškodovala stegna in bok. Ko so prihiteli člani reševalne postaje, je bil v nezavesti. Lulić si je pri trčenju razbil nos ter se poškodoval po glavi. Najsrečnejše je preстал nesrečo njegov tovariš, ki je skočil iz prikolice. Njegove poškodbe niso nevarne. Vse tri ponesrečence so reševalci odpravili v bolnišnico.

* **Plen strašnega požara v Dolnjem Kraljevcu.** Ugotovljeno je, da je požar zajel 112 kmetij s skupno 340 zgradbami. Do tal je pogorelo 46 kmetij z vsemi zgradbami. Pri gašenju se je poškodovalo 20 ljudi, med njimi mnogi tudi na očeh, v bolnišnici pa se zdravi zdaj samo še en poškodovanec. Zavarovanih je bilo le sedem posestnikov.

* **Dve smrtni nesreči.** Te dni se je mudil doma na dopustu na Spodnjem Jezerskem 22letni posestnikov sin Albert Robnik, po domače Mošukov. Robnikovo posestvo je nekoliko od Hudinove go-

stilne, in sicer kako četrt ure stran od ceste v hribu. Tik pri cesti pa imajo Robnikovi žago, kjer stanuje žagar. Mimo žage teče majhen potok, ki se izliva v Jezernico. Robnikov Albert je rad hodil ob prostem času obiskovat tega žagarja. Tako je prišel z družbo fantov z Jezerskega navzdol do žage. Pri mostičku, ki je blizu žage, so se fantje ločili. Ostala družba je odšla v hrib na Robnikovo posestvo, medtem ko je Robnikov sin nameraval oditi v Tupaliče. Pri tem se je razgovarjal s fanti in hotel prekoračiti mostiček nad strugo. Ker pa se je bližal mostičku s hrbtom obrnjen proti njemu, je zgrešil brv in vznak padel v strugo. Padec ne bi pomenil zanj nič hudega, če ne bi z glavo zadela na ostro skalo. Potegnili so ga iz vode in odnesli domov, kjer je umrl. — Zupni patron kokriške cerkve je sveti Jurij, h kateremu prihajajo okoličani na božjo pot. Med drugimi imajo to navado tudi prebivalci iz Možancev, ki na sv. Jurija vsako leto v Kokri naročijo sv. opravilo. Tudi letos je večja skupina vaščanov iz Možancev odšla v Kokro na božjo pot. Pot jih je vodila ob reki Kokri, ki jo morajo pri Šenkovem mlinu prekoračiti. Kokra navadno na tem mestu ni globoka. Ta dan pa je bila precej deroča in je tudi narasla. Na brvi je Katica Jeričeva iz Možancev izgubila ravnotežje, padla v vodo in utonila.

* **Nevaren požar.** V podnožju Andrejevega hriba nad desnim bregom Krke ob Novem mestu stoji nekaj hiš z gospodarskimi poslopji, med temi tudi domačija posestnika Antona Malenška. Gospodar je že nekaj let v Argentini, gospodarstvo pa vodi njegova marljiva žena Tinca. Okrog Malenškove hiše so razvrščena gospodarska poslopja, nekaj korakov od hiše pa je stal kozolec dvojniki, ki je imel na vsaki strani po štiri okna, na vrhu pa shrambo za seno. Na nepojasnjen način je postal ta kozolec v petek okrog 23. žrtev ognja, ki ga je upepelil do tal. Na pomoč so prihiteli šmihelski in nato novomeški gasilci, ki so skupno ogenj omejili in zadušili. Hitra pomoč je bila tu nujno potrebna, ker bi se sicer požar razširil še na vsa sosedna poslopja. S kozolcem vred je zgorelo le okrog 100 snopov škupe, dvokolnica in nekaj drugih malenkosti. Na kraj požara so prihiteli orožniški poročnik g. Svetislav Djordjević in orožniki, ki so uvedli preiskavo. Obstoja sum, da je ogenj zanetila zločinska roka. Škoda je krita z zavarovalnino.

* **Požar na Dravskem polju.** Nedavno je nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Fran-

ca Potočnika v Loki. Ker je bilo gospodarsko poslopje s slamo krito, so plameni objeli tudi poleg stoječo hišo. Domači in sosedje so rešili samo živino in nekaj živeža. Na pomoč sta prihiteli gasilski četi iz St. Janža na Dravskem polju in s Pobrežja pri Mariboru. Posrečilo se jima je po večurnem napornem gašenju obvarovati sosede požarne nesreče.

* **Bivši poštni upravitelj je v duševni zmedenosti z bajonetom zaklal svoje tri otročiče.** V Goriški ulici v Šiški se je zvečer 25. aprila pripetila grozna družinska žaloi gra. Tam stanujoči uradnik Mirko Loeske, bivši upravitelj poštne urada v Trbovljah, ki je šele nekako pred tremi meseci dobil bolezenski dopust in se preselil z družino, ženo in tremi otroki v Ljubljano, je zaklal vse svoje tri otroke. Loeske je ostajal vedno doma, medtem ko je imela njegova soproga, ki je tudi poštna uradnica, usodnega večera službo. Podnevi se je mož kretal po svojem stanovanju in se pogovarjal z otroki do mraka. Nekako po 6. je v stanovanju vse utihnilo. Šele po 8., ko je šel eden izmed sestanovalcev mimo Loeskejevega stanovanja, je opazil v sobi luč in po tleh mlake krvi. Začel je trkati na vrata stanovanja, ki so bila zaklenjena, ne da bi se mu bil kdo odzval. Takoj se mu je zazdelo, da se je moralo pripetiti v družini nekaj groznega. Obvestil je policijo in so stražniki vdrli v stanovanje, kjer se jim je nudil grozen pogled. V spalni sobi sta ležala na postelji triletni Mirko in sedemletna Darinka s prerezanimi vratovoma. Prav tako pa so našli v kuhinji še petletno Lejo tudi s prerezanim vratom. Nekje v stanovanjskih prostorih so stražniki našli tudi vojaški bajonet, s katerim je storilec prerezal otrokom vratove. Preiskava je kmalu ugotovila, da je bil storilec oče Mirko Loeske sam, ki je storil to strašno dejanje v duševni zmedenosti. Moža so aretirali in se je še pri zaslišanju ugotovilo, da ga je treba spraviti v blaznico.

* **Smrtna nesreča.** Te dni so potegnili iz Savinje pri jezu na Ljubnem truplo 20letnega Silvestra Žibovca s Krniškega vrha pri Lučah, sina posestnika in bivšega luškega župana g. Žibovca. Mrtvec je imel zevajočo rano na glavi in pri desnem očesu. Vsi njegovi žepi so bili prazni. O najdbi so takoj obvestili vodjo orožniške postaje na Ljubnem, ki je uvedel preiskavo. Ugotovili so, da je Savinja nesla mrtveca od Strug, ki so 7 km nad Lučami, do Ljubnega. Silvester Žibovec, ki bi bil moral v ponedeljek odriniti k vojakom, je popival 22. m. m. s tovariši v neki gostilni v Raduhi

Kaj se je godilo v duhovnikovi duši? Kakšna moč ga je prisilila, da je ob tem grobu križanega in umrlega Božjega sinu, ki bo čez tri dni od mrtvih vstal, priznal dečku nekaj, česar doslej še samemu sebi ni upal priznati: da ne veruje v vstajenje, da je sploh neveren?

«Ne verujete? Vi, ki vas občudujem kakor nobenega drugega človeka! Vi, ki gledam k njemu kakor k podobi v višavah, vi ne verjamete? In vi ste duhovnik? Neveren, nekrščanski, brezbožen —»

Z glasom, ki je bil podoben kriku umirajočega, se je zgrudil deček brez zavesti zraven mrtvega telesa Kristovega.

Šesto poglavje.

«Po meni — za mene.»

Medtem ko je pater Pavel hodil po samotnih, divjih potih proti samostanu grešnikov v Dolomitih, kamor so ga bili poslali zaradi njegovega hudega greha, je še zmeraj poskušal doumeti strašni dogodek: «Križaj! Križaj samega sebe!» — je zaklical sanjaču; in ta je križal samega sebe.

Ni pribil svoje mlade, verne človeške duše Einhard vom Rinn na križ odpovedi in trpljenja, ampak svoje ubogo, nežno otroško telo.

Na veliki petek je pel s tovariši ob grobu Odršenikovem 'Miserere'. In nikoli ni bila njegova pesem tako polna mehkega blaglasja.

Kakor glas od zgoraj je plavala nad Kristovo odprto rakvijo, ki je pri njej pevec ponoči bedel. Vsakdo, kdor je prisluškoval sladkim glasovom, je čutil, kako ga je ob njih nekaj čudežno prijelo. In okoli okrašenega božjega groba se je razlegel pridružen jok vseh mater, ki so prišle, da bi v cerkvi pri samostanu Novi Štifti videle križanega sina Matere in njegovem poslednjem počivališču. Potem pa so pevca pogrešili.

Ves dan in vso noč so ga iskali. Šele v jutrnjem mraku velike nedelje so ga dobili. Pater Pavel ga je našel v kapeli svetega Mihaela, ki je bila zaradi svoje starosti in razpadanja zaprta. Njen ključ je samostanski učeneec vzel pri vrtarju.

Pred zapuščenim velikim oltarjem se je nesrečni mladenič strašno sam križal...

Z zmedenimi mislimi si je poskušal pater Pavel vselej znova priklicati nečloveški dogodek pred oči. Einhard vom Rinn je po večernicah šel iz samostana in ker na veliki petek zaradi strogega posta ni bilo večerje, se je lahko neopaženo splazil stran. Posrečilo se mu je tudi, da se je splazil čez notranje samostansko dvorišče. V delavnici samostanskega tesarja je vzel žeblje in kladivo. Tam je dobil tudi koničasto pilo, ki je bila zelo podobna bodalu. Voščenko in kresilni kamen pa je našel že v samostanu.

Pritihotopil se je do starinske kapele. Z zarjavelim ključem je s težavo odprl težka vrata. Vstopil je. Za seboj je pustil svet in življenje,

Blaznost se ga je bila morala polastiti. Blazna misel verskega sanjača, zagrizenca, mučenika: «Križaj! Križaj samega sebe!»

Toda — ne križaj se zaradi samega sebe. Tudi ne zaradi trpljenja in grehov človeštva: križaj se zaradi trpljenja in greha tistega človeka, ki ti je drag.

Zaradi tega je izpolnil deček strašno dejanje: zaradi svojega ljubljene učitelja, ki je bil omahljiv v veri, neveri, torej slab in malopriden, nekrščanski duhovnik.

«Po meni, za mene.»

Gorski popotnik je neprestano mislil le eno: v duhu si je mislil, kako se je moralo zgoditi tisto dejanje, ki si ga ni mogoče misliti; z vročimi utripi, zmedenimi čuti je zmeraj mislil le eno...

V kapeli je šel Einhard vom Rinn k velikemu oltarju. Prižgal je sveče in se začel pripravljati na svojo drugo žrtev, človeško žrtev.

Na velikem oltarju je štrlel kvišku leseni križ, ki so z njega sneli na veliki četrtak telo, da so ga položili v grob v samostanski cerkvi. Križ je uropal s svojega mesta deček, ki se je žrtvoval, in ga položil na oltarske stopnice. Tedaj se je slek. Soj sveče je oblit mlado telo, ki se je lesketalo kakor Efebovo. Ubitemu sinu Adamovemu je moralo biti podobno to blede mladeniško telo.

Potem je zmedeni deček dolgo, dolgo molil. Molil je z vročo vnemo, ki je bila kakor zamaknjenje: (Dalje prihodnjič.)

ter pozneje izginil, vendar pa fantje ne vedo, kdaj je to bilo. Njegov oče je izjavil, da je imel sin pri sebi uro, verižico, denarnico in še nekaj drugih predmetov. Vsega tega pri mrtvecu niso več našli. Zato so izprva sumili, da je postal Silvester Žibove žrtev roparskega umora, vendar pa je raztelesenje pokazalo, da je bil Žibove žrtev smrtne nesreče. Ura, verižica in denarnica so Žibovcu očitno padli iz žepov v vodi.

* **Petletni deček je zanetil požar.** Pred dnevi okoli poldneva je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Polanca v Zagojičih, občina Markovci. Zanetil je ogenj petletni Janezek, sinček Polančevega zeta Plohla. Deček se je v bližini kupa slame pri gospodarskem posloplju igral z vžigalicami in zažgal slamo. Zaradi vetra se je ogenj prenesel na bližnje gospodarsko poslopje. Zgorelo je s poslopljem še okoli 18 voz slame in velika množina drv, ki so bila shranjena pod šupo. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Moškanjcev, Dornave, Bukovcev in Stojncev. Nevarnost je bila tudi za druga poslopja, vendar so gasilci ogenj omejili.

* **Vlom v vinsko klet.** Pred dnevi so nezrani tatovi vlomili v vinsko klet posestnika Franca Pislaka v Majšperku ter odnesli 50 litrov vina in nekaj drugih reči.

* **Obsojen tat, Jože iz Stahovice pri Kamniku** je klatež in rad stegne roko po tujem imetju. V začetku marca je izmaknil Ivani Kotnikovi v Zubejevem dva kovanca po 50 Din, pozneje pa Francu Virantu volčjaka. Jože je tajil, da bi ukradel kovanca, priznal pa je tatvino psa. Bil je pred ljubljanskim sodiščem obsojen na štiri mesece strogega zapore in v izgubo častnih državljskih pravic za tri leta.

** **Ponarejeni 50dinarski kovanci** so se pred kratkim pojavili tudi v Kamniku. Na tržni dan so jih prodajalci prejeli nekaj, kar pa so ugotovili šele pozneje. Ponarejeni kovanci so nekoliko večji in tanjši, lažji od pravih, ker so izdelani iz aluminija.

* **Ponarejevalnica denarja.** Orožnikom je prišlo na uho, da se ponareja v neki hiši v Rucmancih denar, in sicer kovanci po 10, 20 in 50 dinarjev. Za razpečavanje kovancev je bila baje obljubljen nagrada 1000 Din, ki pa je ni hotel sprejeti, marveč je zadevo prijavil orožnikom z izjavo, da je pri izdelavi denarja zalotil dva brata — Ivana in Franca. Orožniki pri hišni preiskavi niso našli denarja, vendar pa so oba brata aretirali in odvedli v sodne zapore. Osumljenca odločno zanikata, da bi delala denar. Preiskava bo pokazala, kaj je na zadevi resničnega.

* **Ponarejanje 20dinarskih kovancev.** Pred malim senatom okrožnega sodišča v Mariboru se je vršila te dni razprava, ki je razgrnila pred poslušalci sliko silne revščine, ki je pognala poštenega delavca in družinskega očeta na opolzko pot. 44letni kovač Mihael Mlakar iz Spodnje Varnice je pripovedoval pred sodniki žalostno povest svojega življenja. Zeno ima že daljšo dobo v blaznici, doma pa četvero majhnih otrok. V takem položaju je segel po nedovoljenem sredstvu in ponaredil 20dinarski srebrnik. Ko je prvega lahko zamenjal, je napravil še drugega. Pa so ga zasačili. Na sodnike in poslušalce je napravila izpoved ubogega kovača globok vtisk. Sodni dvor je upošteval navedene olajševalne okolnosti ter obsodil kovača na 6 mesecev strogega zapore, pa le pogojno, in sicer na tri leta.

* **Pastorka je zaklal.** Pred velikim okrožnim senatom v Mariboru se je zagovarjal zaradi uboja in zaradi hude telesne poškodbe 40letni posestnik Franc Hudina iz Šalovcev. Dne 28. decembra lani je usmrtil z nožem svojega pastorka Alojzija Munda ter nevarno ranil njegovo mater in svojo ločeno ženo Ivano Hudinovo. Obtoženec se je pred daljšo dobo priženil k vdovi Ivani Mundovi, ki je imela iz prvega zakona dvoje otrok. Tudi v novem zakonu so sledili otroci in zdaj se je začel prepir med obema zakoncema. Mož je sovražil otroke iz prvega zakona ter obenem pijančeval, zaradi česar je prišlo do ločitve zakona. Hudina pa je še vedno ostal pod streho svoje žene. Dne 28. decembra se je vrnil domov vinjen ter vzrojil,

ker je žena udarila njegovega in svojega otroka. Pastorek Alojzij Munda se je zavzel za mater ter izrinil očima iz hiše. Ta pa je stopil v svojo sobo ter se vrnil z ostrim dolgim nožem, katerega je zasadil pastorku v trebuh do ročaja, nato pa ženi v prsi. Oba ranjenca so prepeljali v ormoško bolnišnico, kjer je Munda izdihnil, medtem ko je žena okrevala. Obtoženec je znan kot nasilen človek ter je sedel zaradi sličnih dejanj skupno že pet let v ječi. Zdjaj so ga obsodili na sedem let robije in dosmrtno izgubo državljskih pravic.

* **Uboj v vinogradu.** Žalosten dogodek se je pripetil te dni v Slovenskih goricah. Žrtev fantovskega napada je bil 27letni Ludovik Žmavc iz Moravcev. Žmavc je usodnega dne okopal vinograd pri posestniku Slani v Moravcih skupno s posestnikovim sinom Alojzom Šalamunom iz Slapskega vrha. V sosednjem vinogradu posestnika Lipše pa sta bila med drugim zaposlena tudi brata Franc in Anton Kosca iz Senčaka. Po končanem delu sta šla zadnja dva v vinsko klet posestnika, da se okrepčata po napornem delu, medtem ko sta Žmavc in Šalamun nekaj časa delala v vinogradu, ob mraku pa sta se vračala pojoča domov. Pot je vodila oba mimo kleti, kjer sta pila brata Kosca. Ko sta ta slišala petje Žmavca in Šalamuna, sta ju začela zasledovati. Nenadno je Franc Kosec poklical Žmavca in ko se je ta obrnil, je že Kosec zamahnil z motiko ter ga zadel v glavo, tako da je Žmavc na mestu obležal. Prepeljan je bil takoj v bolnišnico, kjer je kljub skrbni zdravniški negi umrl za poškodbami.

* **Eden v grob, drugi v bolnišnico, tretji pa v ječo.** Grd zločin se je zgodil v nedeljo 25. marca v Tenetišah pri Kranju. Okrog 20. je sedela v gostilni «Pri Primožu» večja družba fantov. Med njimi so bili tudi Lojze Robljek, 23letni delavec, zaposlen v Kranju v tovarni Semperitu, Peter Markovič, 24letni delavec, tudi v Semperitu, in njegov 22letni brat Vinko, zaposlen v Jugobruni, vsi trije iz Tenetiš. Baje se je prepir razvil iz vzroka, ker Robljekova spremljevalka ni sedela poleg njega. Čeprav so bili fantje prijatelji med seboj, se je začel med njimi prepir, nato pa pretep. Robljeka so podrli na tla, priskočili so mu na pomoč drugi gostje in ga rešili napadalcev. Kakor hitro je bil pa Robljek rešen napadalcev, je skočil pokoncu, v jezi potegnil nož ter z njim sunil Markoviča v trebuh, brata Vinka pa skozi rebra v srce. Seveda je v gostilni nastalo silno razburjenje. Hiteli so po duhovnika na Trstenik in po reševalni avto v Kranj. Trsteniški župnik g. dr. Janko Arnež je ranjenemu Petru Markoviču podelil poslednje sv. olje, brat Vinko je bil pa že mrtev in je bila vsaka pomoč zaman.

* **Medved ali pes trga ovce na Menini planini.** Nekemu kmetu iz Spitaliča so se na Novi rebri pod Menino planino izgubile ovce. Fantiči, ki so jih pasli, so namreč pri igri pozabili nanje in pred nočjo jih niso mogli več najti ter odgnati v dolino. Zato so jih pač pustili, da prenočijo na prostem v planini. Zjutraj pa so tri ovce prav preplašene pribežale domov, eno pa so našli v planini raztrgano. Zival, ki jo je napadla, je požrla samo drobovje, meso pa je pustila. Vaščani mislijo, da je storil to medved, kar pa najbrže ne bo res, kajti medved bi se brez dvoma ne bil zadovoljil s samim drobovjem, razen če bi bil odpoden. Oveca je skoro gotovo postala žrtev kakega podivjanega psa.

* **Fantovski predpustni poboji pred sodniki.** V neki vasi pri Zelimljah je lani pred pustom nastal v gostilni silen fantovski poboj. Okoli 40 fantov, deklet, žen in mož se je zabavalo. Pa je prišlo do prepira. Takoj so zapeli svojo pesem noži in krivci. Nastalo je pravcato mesarsko klanje kar v gostilniški sobi. Najhujši žrtvi tepeža sta bila Anton Jamnik, ki je dobil rane po čelu in levem senu, potem pa Albin Jamnik, ki je bil deležen kar šestih lahkih in ene hude telesne poškodbe. Albin se je zgrudil nezavesten. Prepeljali pa je bil še pravočasno v ljubljansko bolnišnico, kjer je ozdravel z zdravniško pomočjo. Zaradi tega klajna so prišli na zatožno klopo posestnikova si-

nova Jože in France Bukovec in Janez Primc. Ta zadeva se je vlekla pred ljubljanskim sodiščem že nad eno leto. Prva razprava je bila 27. decembra. Zdjaj se je vršila druga. Prvi obtoženec Jože Bukovec se je zagovarjal s silobranom, češ: «Udarjen sem bil z nožem po čelu, pa sem se z nožem branil.» Jože se je zapletal v protislovja in se izgovarjal na Janeza Primca. France Bukovec pa: «Nisem kriv. Sem samo branil brata, ker ga je Jamnik boksal.» In Janez Primc je začel: «Jaz sem samo miril.» Sodišče je že na prvi razpravi zaslišalo več prič. Zdjaj pa je zaslišalo nove, zlasti obe obremenilni prič, hudo poškodovanega Albina Jamnika in Antona Jamnika. Zdravniško poročilo navaja, da je Albinu Jamniku iztekel skoraj en liter krvi. Bili so obsojeni: Jože Bukovec na osem mesecev strogega zapore in na 600 dinarjev globe, odnosno na nadaljnjih deset dni zapore, Janez Primc na en mesec strogega zapore in na 480 dinarjev globe ali pa na osem dni nadaljnega zapore ter France Bukovec samo zaradi udeležbe pri tepežu na 600 dinarjev globe ali na deset dni zapore.

* **Smrtna nesreča v Selščici.** Po naključju je našla v nedeljo popoldne smrt v valovih Selščice 36letna Angela Šifererjeva, ko se je vračala s Križne gore proti domu na Praprotnem, kjer je stanovala z materjo. Angela si je hotela skrajšati pot. Sezula si je nogavice in čevlje in izkušala Selščico, ki pa je precej deroča in ponekod celo nevarna, prebrestiti. To pa je bilo zanjo usodno. Vse kaže, da je Šifererjevo sredi vodnega toka spodneslo. Pri tem je padla tako nesrečno v vodo, da je zadela z levim sencem ob robat kamen, ki ji je prizadejal ostro zasekano rano. To je nesrečno tako omamilo, da je obležala sredi valov in utonila. Selščica je nesla truplo utopljenske skoro dva kilometra daleč proti Škofji Loki, nekako do soteske pod Ljubnikom, kjer je opazil truplo ribič Rihteršič, ki je lovil ribe. Hitro ga je potegnil h kraju, obenem sta pa hitela k vodi cestar Franc Stiglic in gostilničarjev sin Janez Dolenc. Skupno so potegnili Šifererjevo iz vode ter obvestili o nesreči tudi oblastva v Škofji Loki.

* **Saharin in milijoni.** Tihotapstvo s saharinom bujno cvete. Nedavno so v Mariboru našli nadzorni organi saharin pod železniško lokomotivo. Saharin tihotapijo po večini iz Avstrije, zlasti onega, ki ga izdelujejo kemične tvornice Kreidl & Ko. v Lincu in na Dunaju. V Avstriji je saharin prav poceni, toda naša država je na uvoz saharina, ki je dovoljen samo v zdravstvene vrhve, naložila visoko carino. Treba je plačati za 100 kg z vsemi stroški vred 150.000 Din. Lani je tihotapstvo zlasti bujno cvetelo na severni meji. Tihotapci so dobro organizirani. S saharinskimi kupčijami so se bavili tudi nekateri ljubljanski spekulanti, ki so bili nedavno obsojeni na visoke denarne globe. Neki ljubljanski trgovec je bil obsojen celo na 114.000 Din in ker take globe ni mogel plačati, je moral za leto dni v zapor. Lani je bilo v Jugoslaviji obsojenih zaradi tihotapstva saharina veliko število oseb in denarne globe so vrgle več milijonov. Seveda se zlasti v tihotapstvu saharina dostikrat odraža beda nižjih slojev, ki izkušajo s kupčevanjem skrbeti za svoje družine. Mnogokrat so obsojeni ljudje, ki so postali žrtev brezvestnih spekulantov. Opozarjamo, da je saharin brez redilne vrednosti in celo škodljiv.

* **Tihotapstvo saharina bujno cvete na severni meji,** posebno na odseku Maribor—Gornja Radgona. Meje so seveda prav dobro zastražene. Saharin prihaja le iz Avstrije. Lani so ga cariniki zaplenili 260 kg, letos pa že 130 kg. Zaporna kazen znaša največ eno leto, a denarna kazen je odvisna od premoženjskih razmer tihotapca. V okolici Kamnika je bil nedavno obsojen neki kmet na leto dni zapore zaradi tihotapstva saharina. Dostikrat pridejo tihotapci saharina v boj z obmejnimi stražami in je bilo že več tihotapecev ustreljenih, ker se niso hoteli ustaviti na pozive. Na Jezerškem so obmejni organi zaplenili pred tedni kar okrog 40 kg saharina.

*** Usoden strel v tujem revirju.** 25. novembra lani sta bila obstreljena v Kranjčevem lovskem revirju v Ciglencah najemnik sosednjega lovišča Anton Pihler in njegov hlapec Franc Horvat. Vračala sta se z lova na srne iz lastnega lovišča prazna, pa sta zato v Kranjčevem revirju ustrelila dva fazana. Komaj pa sta spravila ptici v nahrbtnik, je počilo iz zasede več strel in oba sta bila zadeta, Pihler v hrbet, Horvat pa v nogo. Prišla sta še sama domov, kjer je Pihler pregovoril Horvata, naj o tej zadevi molči. Rane pa so bile nevarne, morali so oba prepeljati v bolnišnico v Mariboru, kjer je Pihler zaradi zastrupljenja krvi umrl, Horvat pa je kmalu ozdravel. Zaradi usodnih strel, ki so prinesli Pihlerju smrt, se je zagovarjal pred malim senatom v Mariboru 32letni mesar Franc Vodan iz Vurberga, ki je skupno s Kranjčevim sinom prežal v njegovem revirju na divje lovce ter po zatrjevanju obtožnice oddal usodna strela. Razprava je bila zaradi zaslišanja novih prič preložena.

*** Prijet požigalec.** Nedavno so imeli v Vosku požar. Zgorel je hlev Marije Lilingerjeve. Požar je bil podtaknjen, požigalec pa je mariborska policija naglo izsledila. Na Glavnem trgu so aretirali Ivana Petka, 32letnega delavca iz Voska, ki je zažgal hlev ter ukradel nekaj kokoši. Na vesti ima tudi posilstvo, ki ga je izvršil pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Petek je požar in posilstvo takoj priznal, tatvino kokoši pa trdovratno taji.

*** Usodni strel.** Zalosten dogodek se je pripetil v eni zadnjih noči v Hvaletincih. 25letni Janez Holc iz Slavšćine se je mudil pri svoji nevesti na obisku. Za to so zvedeli domači fantje, ki so kar obkolili hišo ter hoteli vasovalca pregnati. Holc se je skrtil v stranišče ter oddal skozi okno kar na slepo med gručo fantov iz samokresa strel, ki pa je bil usoden za 20letnega hlapca Konrada Polanca, uslužbenega pri posestniku Kvaru. Polanca je krogla zadela v prsa in se je pri priči mrtev zgrudil. Holca so orožniki iz Juršincev aretirali ter odvedli v ptujske sodne zapore.

*** Drzen vlom v gostilno.** V eni zadnjih noči se je neznan storilec splazil na dvorišče gostilne «Jadrana» v Zavodni pri Celju, ki je last g. Lovra Ote. Razbil je dve šipi, zlezal v gostilniško sobo ter odnesel 3000 cigaret «Drava», 800 cigaret «Zeta», 60 zavojčkov dunavskega in 30 zavojčkov savskega tobaka, 30 trabuk, 20 cigar «Operas», 60 zavitkov cigaretnih papirčkov, 93 škatlic vžigalic, dva namizna prta in 350 Din drobiža.

*** Nočni uboj po svatovanju.** Pred malim senatom v Novem mestu se je zagovarjal 50letni posestnik Jože Vrtačič iz Zihovega sela, obtožen, da je letos 30. januarja ponoči ustrelil kmečkega fanta Antona Turka. Pri Vrtačičevih so praznovali poroko hčerke Marije. Zvečer so fantje prišli voglarit in Vrtačič jih je pogostil. Cez dobro uro so pridrveli nazaj in vrnili nekaj vina, češ, da je prekislilo. Drugi dan so isti fantje voglarili pri sosedu Barboriču, na povratku pa so začeli pred Vrtačičevo hišo razgrajati. Ker je Vrtačič to že pričakoval, se je oborožil s puško in se skrtil v hlev. Ko so prišli fantje mimo, je ustrelil v zrak. Takoj nato je videl prihajati od kozolca na dvorišče nekega moškega. Bil je Anton Turk. Vrtačič je sprožil. Turk se je po strelu obrnil in napravil le še kakih deset korakov. Pristopili so fantje, ki so ga dvignili. Fant je nato izdihnil. Tako obtožnica. Mala razpravna dvorana okrožnega sodišča je bila polna poslušalcev. Vrtačič se je po obširnem opisu žalostnega dogodka branil, da je izvršil dejanje iz strahu za svoje življenje, ker je bil trdno prepričan, da ga je hotel Turk kljub pozivu, naj odneha, napasti s kolom. Strah je bilo Vrtačiča še posebej ob spominu na dogodek, ko sta bila pred leti na grozen način umorjena v Grčevju njega tast in tašča Mohorjeva (morilcev še do danes niso izsledili). Tudi Vrtačičeva žena Ana je izpovedala možu v prilog. Vse ostale priče pa so potrdile, da je obtoženec streljal na Turka brez vsakega povoda, ko je fantovska družba že mirno odšla mimo obtoženčeve hiše. Tedaj je Vrtačič v razdalji kakih 75 korakov oddal na

družbo prvi strel, ki k sreči ni nikogar zadel. Turk, ki je obtoženca osebno poznal, ker je bil pri njem večkrat na dnini, se je vrnil z namenom, da obtoženca vpraša, zakaj je streljal. Ko je prišel nekaj korakov proti njemu, se je naslonil na smrečji kolec in šaljivo vprašal Vrtačiča: «Stric, menda pa vendar ne boste streljali. Saj me poznate!» Obtoženec ga je ostro zavrnil: «Kaj misliš, da sem zastoj nabil?» Takoj nato je ustrelil. Turk je omahnil še nekaj korakov, nato pa se je zgrudil. Vrtačič je bil obsojen na leto dni zapora, pogojno za dobo treh let, in sicer zaradi prekoračenega silobrana.

Kje ti pomaga sol

Gospodinjstva brez soli si ne moremo misliti. Ne uporabljamo je samo kot dodatek k jedilom, ampak nam služi tudi drugje.

1. Če ti ugasne ogenj v štedilniku ali v peči, vrzi vanj malo soli in takoj spet vzplamti.
2. Če stepaš sneg iz beljakov, dodaj nekaj zrn soli in dobiš zelo trd sneg.
3. Z mešanico soli in kisa očistiš predmete iz medi.
4. Z ohlajeno vodo, v kateri si skuhalo zelo dosti soli, obnoviš lesk starega pohištva.
5. Da pri pečenju ne škropi mast po štedilniku, deni v kozico nekaj zrn soli.
6. Sklede za pomivanje posode in kopalne kadi očistiš, če jih drgneš s soljo.
7. Sveže madeže od črnila odstraniš takoj s soljo.
8. Da črno blago ne obledi, ga peri v vodi, ki si ji dodala nekaj soli.

Ribniška uganka.

A: «Nekoč je bil ribnik. Okoli ribnika je držala ozka steza. Na eni strani ribnika je sedel mladenič in bi moral na drugo stran ribnika. Ni pa smel po stezi in tudi preplavati ni smel ribnika. Kako je prišel na drugo stran?»

B: «Če ni smel po stezi, plavati tudi ni smel, a leteti ni znal, potem sploh ni prišel na drugo stran.»

A: «Pa je le prišel čezenj.»

B: «Kako?»

A: «Preplaval je ribnik.»

B: «Če pa ga ni smel!»

A: «Seveda ga ni smel, pa ga je kljub temu preplaval...»

Na svoje je začel.

Sodnik: Ali vam je pri vlamu kdo pomagal?

Obtoženec: «Ne, sem že dve leti samostojen.»

Sploh ne.

Gospa: «Dečko, koliko let šteješ?»

Deček: «Ne vem.»

Gospa: «Kdaj si se pa rodil?»

Deček: «Jaz se sploh nisem rodil, ker imam mačeho...»

Bik in vol.

A: «Kakšna je razlika med bikom in volom?»

B: «Vol je teletov oče, bik je pa njegov domači prijatelj.»

Iz rimske zgodovine.

Profesor: «Kaj bi se bilo zgodilo, če bi Cezar ne bil umorjen?»

Dijak: «Umril bi bil pozneje, gospod profesor.»

PREKMURSKI GLASNIK

JUGOSLOVENSKA NACIONALNA STRANKA
V PREKMURJU.

L e n d a v a, maja.

Sreska organizacija Jugoslovenske nacionalne stranke za lendavski srez bo imela redno letno skupščino v nedeljo 13. t. m. v Lendavi v Kroni z začetkom ob pol 10. uri. Na skupščino pride minister g. dr. Kramer. Člani sreske organizacije so vsi predsedniki, podpredsedniki, tajniki in delegati občinskih organizacij JNS. Prisostvovali pa

bodo lahko tudi vsi drugi člani JNS, ki se izkažejo s članskimi legitimacijami.

Na rednem občnem zboru krajevne organizacije JNS v Črensovcih je bil navzočen tudi poslanec g. Hajdinjak, ki je podal poročilo o svojem delovanju. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto in g. poslancu so zborovalci izrekli zaupnico. Govorila sta še predsednik g. Škaberni in učitelj g. Binder. Tako živahni zborov je bolj malo, kakor je bil ta v Črensovcih, kjer so bili zborovalci odločno odklonili bivše strankarje in njihovo zgačarsko politiko.

Kakor znano, se bo končna preosnova izvršila po občinskih volitvah. Zdaj obstoje štiri občinske organizacije, in sicer v Črensovcih s predsednikom Francem Škabernetom, podpredsedniki Ignacijem Magdičem, Josipom Kelencem in Josipom Tratnjekom in tajnikom Avgustom Bindarjem; v L e n d a v i s predsednikom evang. župnikom g. Aleksandrom Škaličem, podpredsednikom notarjem dr. Peterlinom in tajnikom Josipom Gederjem; v O d r a n c i h s predsednikom Andrejem Horvatom, podpredsednikoma Jankom Ozmecem in Matijo Bernjakom in tajnikom Ignacijem Horvatom. V občini O r e š j u pa se bo občinski odbor JNS sestavil v nedeljo.

NAŠI NA TUJEM

AMERIŠKE NOVICE.

C h i c a g o, aprila.

V bolnišnici na Hancocku je podlegel posledicam operacije Jurij Gregorič, star 63 let.

V Livingstonu je umrl 42letni Alojzij Stariha, v Ameriki je živel 26 let. Zapustil je ženo in dve hčerki.

Pred dnevi je nastal v Milwaukeeju ogenj v kleti hiše posestnika Matije Ferka in se razširil tudi na poslopje. Gasilci so sicer ogenj udušili, toda hiša je skoro čisto uničena. Ferku je zgorelo vse imetje in trpi okrog 4000 dolarjev škode.

V Sheboyganu je umrl eden najstarejših slovenskih naseljencev v Ameriki, 82letni Ignacij Potočnik, ki je prišel v Ameriko pred 40 leti.

Iz La Machine (Francija) nam pišejo: Kriza je tudi pri nas kakor po vsem svetu. Zato se izseljenci zelo navezujejo na podporno društvo. Imamo namreč dve taki organizaciji. Staro podporno društvo že obstaja peto leto. Potem pa se je ustanovilo še eno, saj nas je tu precej Jugoslovenov. Zbor novega društva se je vršil 22. aprila in so bili izvoljeni v odbor: predsednik Weber Karel, namestnika Selak Jakob in Udovič Anton, tajnik Drobne Emil, namestnik Čepin Anton, blagajnik Zupan Fortunat, namestnik Virč Franc, preglednika Zapušek Ivan in Jan Jožef, svetovalec Tovornik Karel, Abram Karel in Selak Franc. — Pri novem društvu zelo pogrešamo delavnega tovariša Adamlija Franca, ki je bil primoran odpotovati v domovino iskat si zdravja. — V bolnišnici je umrl te dni tovariš Pilih Anton, a pred nekaj meseci je umrl Korak Ivan. Oba sta po rodu iz celjskega okraja. Bodi jima lahka tuja gruda!

Iz Vinglesa (Francija) nam pišejo: Tukaj je umrla 15. aprila po kratki bolezni 55 let stara ga. Jožefa Zagarjeva, rojena Brudarjeva iz Zabje vasi pri Novem mestu. Bila je vneta bralka «Domovine» in vrla Slovenka, ki je tudi svoje otroke narodno vzgojila, da znajo slovenski jezik pisati in brati, četudi še niso nikoli videli Jugoslavije. Pokojnica je bila splošno priljubljena, kar je pokazal njen pogreb, katerega so se udeležili rojaki in drugi v lepem številu. Zapustila je žalujočega moža, sina, dve hčeri in dva zeta. Naj ji bo lahka tuja zemlja! Lepa hvala Slovenskemu šahovskemu in sportnemu klubu, ki se je v obilnem številu udeležil pogreba in za zadnji pozdrav položil lep venec pokojnici na grob. Enaka zahvala slovenskim ženam, ki so prav tako darovale pokojnici krasen venec.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nazknice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Dušeno zelje. Zeljnato glavo zreži na drobne rezance. V kozi razbeli mast, prideni 6 kock sladkorja. Ko se sladkor raztopi in prične rumeneti, stresi zraven eno žlico drobno zrezane čebule, in ko tudi čebula porumeni, stresi še zrezano zelje noter, ga premešaj, dodaj še tri naribane sirove krompirje, nato osoli in zalij, da voda pokrije zelje in krompir. Ko se nekaj časa jed pokrita duši, dodaj žlico kisa, malo popopraj, daj nekaj zrnov kumne zraven in duši do mehkega. Daš kot prikuho h govejemu mesu na mizo.

Krompirjeva torta. Skuhaj krompir in ga olup. Vzemi 30 dek kuhanega krompirja in ga pretlači. Štiri rumenjake, 20 dek sladkorja in 10 dek sirovega masla mešaj, da zmes narase, nato primešaj pretlačeni krompir, sok in lupino pol limone, žlico ruma, pet dek zmlatih mandeljnov ali orehov, pet dek krompirjeve moke (dobiš jo v drogeriji, lahko pa porabiš tudi navadno ostro moko, če je suha), rebro naribane čokolade, noževo konico pecilnega praška in sneg štirih beljakov. Testo stresi v pomazani tortni model, ga razravnaj in speci. Drugi dan šele prereži torto, jo namaži s poljubno mezgo tudi po vrhu in jo potresi z zmlatimi orehi.

Keksi iz ovsenega zdroba. Zmešaj v loncu osminko litra sladke smetane, sedem dek sladkorja v prahu, štiri deke ovsenega zdroba (dobiš ga v vsaki večji trgovini), eno jajce, osem dek moke, sok pol limone in lupinico. Desko potresi z moko in stresi testo na njo, nekoliko pregneti z moko, da se ne lepi, nato testo tanko zvaljaj, zreži z obodcem razne oblike, ki jih položi na pomazano pekačo in zlatorumeno speci. Pečene pomaži s poljubno mezgo ter zloži po dva in dva skupaj.

Nadevane rezine. Mešaj v skledi, da narase, 5 rumenjakov in 20 dek sladkorja, nato primešaj 18 dek razpuščenega sirovega masla, sok in lupinico ene limone, trd sneg petih beljakov, pol zavitka pecilnega praška in 17 dek moke. Pekačo dobro namaži in posuj z moko, nato zlij testo noter, ga razravnaj in speci. Pečeno in hladno prereži in nadevaj. Za nadev zmešaj, da narase, 20 dek sirovega masla in 20 dek sladkorja, nato primešaj pol zavitka vanilijevega sladkorja, dve žlici ruma, 6 dek zmlatih orehov in tri žlice močne mrzle kave. S tem nadevom natlači pečeno testo, loži skupaj in ga oblij s poljubnim ledom. Ko je led suh, zreži na poljubne kose.

Mandeljnova torta. 7 dek mandeljnov olup, 7 dek pa samo obriši, nato ene in druge mandeljne drobno sesekljaj (ne smeš zmlati). V skledi pa mešaj, da narase, 5 rumenjakov in 12 dek sladkorja, nato primešaj 3 žlice z rumom poškopljenih drobtin, noževo konico cimta, klinčkov, limonove lupinice, dve rebri naribane čokolade, 5 dek rozin in trd sneg petih beljakov. Peci v dobro pomazanem in z drobtinami posutem tortnem modelu. Pečeno torto postavi, da se shladi. Drugi dan testo prereži in nadevaj. Nadev: Mešaj v loncu tri jajca, dve kavni žlički moke in 10 dek sladkorja, potem prilij osminko litra rdečega vina in čašico vanilijevega likerja, nato pa postavi lonec v krop in mešaj, da se

krema zgosti. Ko se je krema zgostila, jo postavi na stran in mešaj toliko časa, da se čisto shladi. K hladni kremi primešaj nato 10 dek sirovega masla in 6 dek olupljenih zmlatih mandeljnov. S tem nadevom namaži torto, ki jo pomaži tudi po vrhu in posuj še z zmlatimi mandeljni. Če pa hočeš, lahko torto tudi obliješ s poljubnim ledom.

Majoneza z jajci. Trdo skuhaj 5 jajc, kuhanj olup in zreži na štiri dele. Pripravi še majonezo. Majoneza: mešaj tri sirove rumenjake in po kapljicah primešaj dve žlici olja, žlico gorčice, malo soli in tri žlice drobno sesekljanega drobnjaka in zelenega peteršilja. Majonezo deni v plitvo skledico, okoli pa obloži z jajci.

Praktični nasveti

Jerhaste predmete, na primer jerhaste hlače, operemo na ta način: hlače namočimo v mlačni vodi, kateri smo dodali kisa, in sicer: na 1 liter vode četrt litra kisa. V tej vodi potem hlače dobro stiskamo (ne smejo se pa drgniti kakor perilo), mečkamo, da postane jerhovina spet mehka, potem vzamemo hlače iz te vode in jih nič ne otisnemo, temveč jih pustimo, da se na zraku posušijo ter da se voda tako sama odteče. Če pa je jerhovina zelo debela in trda, potem dodamo vod' poleg kisa še dve žlici soli.

Mlečno steklo očistimo mastnih madežev z lužno esenco. Vato ali krpico navežemo na palčico, pomočimo v omenjeno tekočino in s tem brišemo po madežu na šipi. Ponovimo večkrat, da madež izgine. Nato steklo umijemo z navadno vodo in ga suho zbršemo. Paziti je pa treba, da nam esenca ne kaplja po okviru, ker razjé barvo in tudi les. Pazi tudi na roke in obraz!

Zamazane odeje (kovtre) očistimo takole: Najprej položimo odejo na mizo. V četrt litra vode vlijemo dve žlici salmijaka in s to tekočino brišemo po odeji, da izginejo madeži in umazanost. Potem vzamemo spet čisto vodo, primešamo nekoliko kisa in s tem operemo, odnosno s krpo zbršemo odejo. Nato zbršemo še s suho krpo, da se mokra mesta skoro posušijo, nato pa obejmo odejo na preprih, da se hitro posuši.

Kuhanje mleka. Če namažemo rob kože ali lonca s sirovim maslom, nam mleko ne bo nikdar skipelo, ko zavre, ker ne more preko mastnega roba na loncu. Kadar se mleko prismodi, dobi neprijeten duh, kateréga pa lahko odpravimo na ta način, da še vrelo mleko prelijemo v drugo čisto posodo in mleku dodamo nekaj zrn soli ter lonec postavimo v mrzlo vodo, da se mleko hitro shladi.

Nova posoda. Ker se v novi posodi jed zelo rada prismodi, je potrebno, da novo posodo pred rabo prekuhamo. Emajlirano posodo prekuhamo v slani vodi, potem jo umijemo in potem šele rabimo za kuho. V železni posodi pa najprej skuhamo sirove krompirjeve olupke, nato pa železni lonec zdrgnemo s soljo, ga umijemo in zbršemo do suhega. Nato razbelimo v loncu žlico masti in pustimo v njem to mast 24 ur. Potem lonec zopet segrejemo in še vročega zbršemo s papirjem; zatem ga umijemo in lahko rabimo za kuho. Železne posode nikdar ne smemo umivati s sodo.

Pohišstvo, ki stoji preblizu peči, kaj rado razpoka in se, če so železna vratica peči preveč razbeljena, tudi prismodi. Ako nam ni mogoče pohišstva postaviti v večjo oddaljenost od peči, ker nam manjka prostora ali kvari obliko v sobi, namažemo tiste predmete, ki stojijo pri peči s tekočino, katero si pripravimo iz naslednjih zmesi: iz ene kile vodnega stekla, pol kile vode in žlice barita (Schwerspatpulver, ki ga dobimo v lekarni ali drogeriji). S to mešanico namažemo dotični kos pohišstva in pustimo, da se posuši; nato ga še enkrat namažemo z vodnim steklom.

Kako peremo žimo. Žimo denemo v čeber in nalijemo nanjo mlačne milnice ter z rokami dobro gnetemo, oziroma tlačimo. Potem milnico ocedimo in žimo v mlačni vodi izpiramo, da ostane zadnja voda docela čista. Nato denemo žimo na rjuhe in obesimo na vrv, da se ocedi. Potem žimo

razprostremo na suhe rjuhe, da se na zraku čisto posuši, in naposled jo z rokami razčehamo. Da gre čehanje laže izpod rok, poškopimo žimo nekoliko s petrolejem. Duh po petroleju se kmalu izgubi, če denemo razčehano žimo na solnce.

Listnica uredništva

Mala nedelja. Cene so odvisne od velikosti. Tako povprečna slika bi stala kakih 100 Din, ker je kovina za to svrhu zelo draga.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 6. do 13. maja:

Nedelja, 6. maja: 8.15: poročila; 8.30: telovadba (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (dr. Mihael Opeka); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: zdravstvo: Vojni plini II. (dr. Korbar Avgust); 10.30: prenos koncerta ljubljanskih srednjih šol iz opere; 11.30: plošče; 12.00: čas, reproducirani koncert lahke orkestralne glasbe; 16.00: kmetijska posvetovalnica (inž. Sadar Vinko); 16.30: koncert pevskega odseka iz Trbovelj; 17.30: šramelkvartet Erika; 20.00: prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

Ponedeljek, 7. maja: 12.15: reproducirani odlomki zvočnih filmov; 12.45: poročila; 13.00: čas, havajske kitare na ploščah; 18.00: gospodinjska ura: Družabna vzgoja mladine (ga. Ševčikova); 18.30: Westfalija IV. (Kresal Rudolf); 19.00: radijski orkester; 19.30: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.00: radijski orkester; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 8. maja: 11.00: šolska ura; 12.15: kompozicije Čajkovskega v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, donski kozaki pojo (plošče); 18.00: otroški kotiček (Mirko Kunčič); 18.30: reproduciran koncert citraškega orkestra; 19.00: sokolske vesti (Fran Lubej); 19.30: Zgodovina Vrhnik (Stanko Hočevar); 20.00: poročila o mednarodnem glasbenem festivalu v Florenci (profesor Osterc); 20.20: klavirski koncert pianista dr. Reinerja; 21.00: radijski orkester; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 9. maja: 12.15: Lepa si, pomlad zelena (reproducirani koncert pomladnih pesmic); 12.45: poročila; 13.00: čas, operetni venčki; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: o verstvih (Fran Terseglav); 19.00: radijski orkester; 19.30: literarna ura: Protestantski pisci (dr. Rupel); 20.00: prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 10. maja: 8.15: poročila; 8.30: telovadba (Pustišek Ivko); 9.00: orgelski koncert (Arnič Blaž); 9.30: versko predavanje (ravnatelj Jagodic); 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: slovenske narodne pesmi s spremljevanjem radijskega orkestra (Ramšakova, Mišičeva, Gostič in Janko); 12.00: čas, reproducirani instrumentalni solistični koncert; 16.00: O napravah za preprečenje trčenja vlakov (Filip Ogrič); 16.30: radijski orkester, vmes plošče in harmonika solo; 19.30: prenos opere «Dalibora» iz Prage, v odmoru čas in poročila.

Petek, 11. maja: 11.00: šolska ura; proslava materinskega dne; 12.15: koncert reproduciranih jugoslovenskih pesmi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert godbe na pihala; 18.00: radijski orkester; 18.30: Izleti za nedeljo (Vladimir Petrič); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Milčinski, prijatelj velikih in malih otrok (Ciril Hočevar); 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Sobota, 12. maja: 12.15: valčki in polke v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirana češka glasba; 18.00: Doberdob, slovenski grob (reproducirane narodne, junaške, vojaške); 18.30: Judenburg 1918 (Dav. Ravljen); 19.00: Volaričeva ura (Franc Venturini); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: prenos iz Prage: Proslava 50letnice Smetanove smrti, v odmoru čas in poročila.

ZANIMIVOSTI

× **Jugosloven je guverner v Rusiji.** Pred nedavnim je postal Bosanec Borislav Petković iz Rogatice komisar sovjetske kazanske gubernije. Petković je bil pred vojno v Rogatici ugleden trgovec. Na ruski fronti je bil ujet in zdaj ga je doletela ta visoka služba. Bil pa je od naših oblastev proglašen že za mrtvega ter se je zaradi tega njegova žena poročila že z drugim. V Sarajevu ima še nekaj bližnjih sorodnikov.

× **Novo mesto Prokopjevsk.** Južno od Novosibirsk se v okraju prokopjevskih rudnikov gradi novo mesto, ki se bo imenovalo Prokopjevsk. Kako mesto napreduje, kažejo naslednje številke: leta 1917. je na tem kraju stala vas z 200 prebivalci, leta 1921. je bilo že v njej 2000 prebivalcev, leta 1932. je iz vasi nastalo že mesto s 30.000 prebivalci. Danes ima Prokopjevsk že 100.000 prebivalcev. Zgradili so že vodovod in kinematografsko dvorano. V najkrajšem času bodo postavili novo bolnišnico in rudarski zavod.

× **Predor skozi Apenine.** Te dni so pričeli prvič voziti vlaki na novi progi Bologna-Firenze. Progo so pričeli graditi že leta 1913. in je bila te dni srečno končana. Na delu se je ponesrečilo in izgubilo življenje okoli 100 ljudi. Nova proga meri 97 km 750 m, medtem ko je stara proga merila 131 km 8 m. Nova proga teče naravnost in vlaki bodo vozili z neprimerno večjo hitrostjo. Tako računajo, da bodo potrebovali za vso progo 66 minut, medtem ko so morali voziti na stari progi dve uri in pol. Zaradi nove proge so morali zgraditi skozi Apenine 19 km dolg predor. Stroški za progo znašajo 1250 milijonov lir. Predor sam stane 26 milijonov lir za vsak kilometer. Proga je elektrificirana.

× **Materino mleko proti krvavljenju.** O važnem odkritju je poročal zdravnik dr. Solé v dunajski Zdravniški družbi. Pri mešanju krvi in ženskega mleka so ugotovili, da se je kri pričela siriti že po eni minuti. Sirjenje je bilo končano v dveh minutah in je bilo tako popolno, da ga ni bilo mogoče z drugimi sredstvi doseči niti v približno enaki meri. Pri tem je pripomniti, da kravje in kozje mleko in mleko morskoga prašička ne pospešujejo sirjenja. Zdravstvo pozna vrsto snovi, ki sirjenje pospešujejo, a žensko mleko jih vse prekaša po učinkovitosti. To je velikega pomena posebno za primere pododgovane bolezni krvavljenja. Enemu takšnih bolnikov so pred dvema letoma izdrli zob in bi bil za posledicami te nedolžne operacije kmalu umrl. Zdaj so mu spet izdrlji dva zoba in kri so mu poizkusili ustaviti z zamaškom, ki je bil prepojen z ženskim mlekom. In res se je krvavljenje takoj ustavilo. Tudi pri drugih operacijah, ki so zvezane z velikim krvavljenjem, kakor pri odstranitvi polipov v nosu, so žensko mleko uporabili z največjim uspehom.

× **Po devetnajstih letih je izpregledala.** Časopisje poroča o presenetljivem primeru slepega dekleta, ki je po devetnajstih letih brez lečenja ali operacije naenkrat izpregledala. Gre za 21letno Gertrudo Musierovo iz Flushinga na otoku Long Islandu v Ameriki, ki ji je kot dvoletnemu otroku neka bolezen ugrabila vid. Njen oče se je obrnil na najboljše zdravnike, toda vsi so izjavili, da otroku ni pomoči, ker je bil uničen očesni živec. Ko je bilo otroku pet let, so ga poslali starši v zavod za slepce, kjer je bilo dekletu vzgojeno. Z osemnajstimi leti se je Gertruda vrnila k staršem. Nedavno je Musierova naenkrat opazila, da se tema okrog nje počasi redči, njene dolgo mrtve zenice so začele razločevati sive sence, ki so naslednjega dne tudi izginile. Zdaj dekletu dobro vidi in točno razločuje obraze in barve. V zdravniških vrstah je vzbudil ta primer veliko pozornost in mnogi očesni zdravniki so prispeli v Flushing, da preučijo ta edinstveni pojav. Ko so Gertrudo vprašali, kaj si najbolj želi, je odgovorila, da bi najrajši videla rokoborbo.

× **Znamenita ladja.** Te dni pripluje v bostonsko pristanišče znamenita ladja, najstarejša med

vseemi, ki plovejo pod ameriško zastavo. To je ladja «Constitution», znana po vseh morjih kot prva in najslavnejša ladja ameriškega vojnega brodogoja, ki je prišla po 140 letih spet na morje in je bila uvrščena v brodogoje brez posebne naloge. To je zgodovinska fregata, ki je postala narodni znak Amerike in ki je že ponovno komaj ušla žalostnemu koncu. Živela bo pa dalje kot večni spomenik minilih slavnih časov in kot najdragocenejši spomin ameriškega brodogoja. To je najstarejša vojna ladja naše dobe. Njena zgraditev je bila sklenjena leta 1794.; ladja je bila zgrajena iz najboljšega hrastovega lesa in rdeče cedre. Krščena je bila 21. oktobra leta 1797. s steklenico madeire, ne šampanjca, kajti takrat so štedili. Prvo zmago je dosegla 19. avgusta leta 1822. nad angleško linijsko ladjo «Guerrierjem». Ladja je vzdržala strašno obstreljevanje Angležev in takrat je dobila zaradi svojih železnih bokov vzdevek «Old Ironsides». Nekaj mesecev pozneje, 29. decembra, je naletela blizu Bahie pri brazilski obali na angleško vojno ladjo «Javo», ki jo je po hudem boju zaplenila. Leta 1814. je premagala angleško ladjo «Pictou» in tri manjše vojne ladje. Leto dni pozneje je zmagala blizu Madeire v boju z angleškima vojnimima ladjama «Syano» in «Levantom».

× **Kitajci so modri.** Kitajska vlada je izdala prav sodoben zakon. Prepovedala je praznovanje rojstnega dne vsem tistim, ki niso še dočakali 60. leta. Na Kitajskem je stara navada, da Kitajec praznuje rojstni dan z največjim bleskom. Vlada je prišla do prepričanja, da se na ta način po nepotrebnem zapravlja denar, ki ga Kitajci v teh hudih časih, ko divjajo meščanske vojne, nujno potrebujejo. V smislu novega zakona smejo družine praznovati le rojstni dan starega očeta ali stare matere, ko postaneta stara 60 let.

× **Za rumeno črna nevarnost.** V znanem ameriškem avtomobilskem mestu Detroitu so se črni dijaki uprli in se spoprijeli s policijo. Bilo je mnogo hudo ranjenih na obeh straneh. Policija je zaprla vseučilišče in aretirala 14 profesorjev. Na vseučilišču študirajo po večini črnici. Črnici so policijo obmetavali s kamenjem. Uradnikom niso pustili, da bi zaprli vseučilišče. Detroit je glavno središče gibanja črncev za popolno enakopravnost. Amerika stoji že pred črno nevarnostjo, kakor naj bi Evropa stala pred rumeno nevarnostjo. Dejstvo je, da se črnici neprimerno hitreje množijo. V Zedinjenih državah je 11.5 milijona črncev.

× **Obujanje mrtvih živali.** Profesor dr. Robert Cornish na kalifornijskem državnem vseučilišču se bavi že vrsto let s poizkusi za obujanje mrtvih. V zadnjem času je s svojim načinom dosegel na živalih že tako velike uspehe, da tudi uspehi z ljudmi ne morejo biti več posebno daleč. Seveda se je tudi javnost začela zanimati za njegove poizkuse in doslej se mu je javilo že pet moških in ena ženska, ki so pripravljene, da se mu dajo na razpolago za poizkuse. Eden izmed teh ponudnikov je tako navdušen, da bi bil pripravljen izvršiti samomor na kakršenkoli nebolesten način, samo da bi ga profesor Cornish potem poizkusil znova oživiti. Žal pa učenjak še ni tako daleč, da bi se mogel spuščati v takšne zadeve, ne glede na to, da bi imel potem bržkone še s paragrafi kaj opravka. Za zdaj se mora omejiti še na živali, posebno na pse. Že pred dvema letoma mu je uspelo obuditi kratek čas prej poginule pše, ki so pa živele le nekoliko minut. Šele pred nekoliko tedni je učakal prvi uspeh, ki je res razveseljiv. V žilo dovodnico poginulega psa je vbrižgnil posebno sestavino, kateri je primešal nesirjene pasje krvi. Potem je truplu dovajal zrak skozi nosnice, medtem ko je učenjakov pomočnik mrtvega psa krepko drgnil. Po nekem času se je začelo telo gibati, srce je začelo utripati, v početku silno hitro, potem normalno. Celih osem ur in 13 minut je žival prebila v spanju podobnem stanju, nato je začela cviliti, lajati in delati poizkuse, da bi vstala. Cornish je hotel porajajoče se življenje okrepiti z vbrižgom neke druge stvari. Toda s tem so morale nastati neke motnje v krvnem obtoku, kajti žival se je

nekoliko sekund pozneje stegnila in je bila mrtva. Pri drugem poizkusu je Cornishu uspelo oživiti drugega mrtvega psa za pet ur. Lansko leto je izvršil svoje poizkuse tudi nad dvema človeškima truploma, ki jima je življenje ubegnilo pet, odnosno 6 ur prej. Toda ta dva poizkusa sta se čisto ponesrečila. Nato se je učenjak odločil, da se tako dolgo ne bo bavil več s podobnimi poizkusi nad ljudmi, dokler mu do konca ne uspe oživljenje mrtvih živali. Zato se tudi ne bo poslužil ponudb že omenjenih navdušencev za njegove poizkuse.

× **Zadnje Kristusove besede.** Asirski učenjak dr. Lamsa objavlja v angleških listih trditve, da je v svetem pismu novega zakona 1400 napak, ki kvarijo pravi smisel tega izročila. Pri prevajanju besedila v grščino in pozneje v latinščino so nastale razne pomote. Tako na primer pomenijo zadnje Kristusove besede «Eli, Eli, lama sabaktani» dobesedno: «Moj Bog, moj Bog, moja usoda se je dovršila», ne pa «Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil», kakor te besede tolmačijo vsi dosedanji prevodi svetega pisma.

× **Norec ali spokornik.** Korziški ropar Spada kaže v zaporu že več časa znake umobolnosti. Dušeslovci mislijo, da ni več pri zdravi pameti. Spada se je po aretaciji čisto izpremenil. Pravi, da je versko blazen. Nепrestano moli. Prosil je za sveto pismo, ki so mu ga tudi dali. Ponoči prične nenadno prepevati psalme. Od časa do časa ga obišče duhovnik in ostane pri njem dalje časa. Duhovniku je izrazil željo, da bi rad šel v samostan. Prosil ga je, naj gre v Rim in naj izposluje od sv. očeta dovoljenje, da bi ga sprejeli v samostan, ker bi rad študiral bogoslovje... Verjetno je, da se je Spada spričo grozodejstev, ki jih je izvršil na Korziki, omračil um, ko je prišla nad njega pravica. Spadove tolpe so strahovale Korziko dolgo let, napadale so vasi in jih ropale. Prizanašale niso niti ženskam in izvršile so nad njimi najhujše zločine. Spada je bil eden najhujših tolovajev. Pogosto je njegova četa napadla orožniške patrulje in jih uničila.

× **Veliki knez pometa ulice.** Veliki knez Sergej Vladimir Vladimirovič je zdaj v Bukarešti pomožni cestni pometač. Javnosti bi bila najbrž ostala njegova huda usoda prikrita, če se ne bi pojavil radovedni novinar, ki je na postaji videl, kako si neki tujec zaman prizadeva pojasniti redarju nekaj v francoščini. Pa je prišel cestni pometač in dal tujcu potrebna pojasnila v najlepši francoščini, potem je pa hitro odšel. Novinar jo je ubral za njim in pri kozarcu vina je izvedel, kdo je izobraženi cestni pometač. Mladost je preživel v razkošju, njegov oče je bil zadnji carski guverner na Kavkazu. Kot mlad veliki knez je stopil v elitni polk, kot oficir se je udeležil svetovne vojne, po ruski revoluciji se je pa pridružil Wranglovi armadi. Po njenem porazu je pobegnil v Konstanco, kjer je odprl gostilno, pa je prišel kmalu na beraško palico. Nekaj časa se je preživljal s prodajanjem vžigalic. Letos je bilo pa v Bukarešti mnogo snega, ki ga je kidal, da je vsaj nekaj zaslužil. Posrečilo se mu je naposled dobiti mesto pomožnega cestnega pometača in zdaj upa, da si bo s pridnostjo in vztrajnostjo pomagal tako, da bo dobil službo stalnega cestnega pometača.

× **Strašna žaloigra.** V Chotejovicah na Češko-slovaškem se je odigrala v petek pretresljiva rodbinska žaloigra. 26letna rudarjeva žena Marija Fuhrmannova je spričo duševne bolezni obupala in vzela s seboj v grob tudi svoje tri otročičke in starosti štirih do devetih let. Nesrečna žena je skočila z otročički v bližnji ribnik. Svojemu možu, ki je bil na delu v rudniku, je zapustila pismo, v katerem pravi, da gre z otročički v smrt, ker ne more več gledati, kako nedolžna bitja trpe. Gasilci so ves dan iskali trupla v ribniku, pa jih niso mogli najti. Moža je strašen udarec tako strl, da se je še istega dne ustrelil. Trupla nesrečne žene in njenih otročičkov so potegnili iz ribnika šele drugo jutro. Mati je imela otroke privezane z vrvo k sebi. Vse kaže, da je bila vzrok strašne žaloigre duševna zmedenost, kajti Fuhrmannovi so živeli v dokaj urejenih razmerah.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS**Nesporazum.**

Policijski komisar postopaču: «Zdaj se pa poriberite! Upam, da vas ne bom več videl tu.»

Postopač: «Kaj? Kaj se mislijo gospod komisar preseliti?»

Pojasnilo.

Učitelj: «Koliko let pa šteje tvoja sestra, Mihec?»

Mihec: «Šest in dvajset, gospod učitelj.»

Učitelj: «Šest in dvajset? Meni je pa rekla, da dvajset.»

Mihec: «Seveda, saj s šestimi leti še ni znala šteti...»

Vaja za večno ljubezen.

Ona: «Kako naj ti verjamem, da me zares ljubiš, ko si pa to že tolikim govoril?»

On: «To je bila samo vaja za mojo večno ljubezen do tebe.»

Razumljivo.

Učitelj: «Janezek, kdo ti pomaga pri računskih nalogah?»

Janezek: «Oče.»

Učitelj: «Kaj pa je tvoj oče?»

Janezek: «Glavni natakar.»

Učitelj: «A zato je končna vsota pri seštevanju vedno večja, kakor bi morala biti.»

Moška nezvestoba.

Zenska: «Vsi moški so zdaj nezvesti. Stavim glavo, da mi izmed mojih šestih ljubčkov nobeden ni zvest.»

Iz razrednice.

Dijak Gašper Čapur je bil po sklepu profesorkega zbora kaznovan, ker je posnemal glas gošpoda ravnatelja in meketal kakor kozel.

Prebrisanost.

Bogata kmeta Zlatič in Srebrnič sta se tožarila zaradi neke poti. Oba sta si najela sloveča odvetnika.

Zlatič vpraša svojega odvetnika, ali bi ne bilo dobro, da pošlje pred razpravo sodniku debelo gos. Njegov zagovornik mu to odsvetuje, češ: «Sodnik gosi ne bo sprejel, a tožba bi bila v tem primeru gotovo izgubljena za Vas.»

Dan razprave mine in Zlatič pride k svojemu odvetniku ter mu sporoči, da je sodniku podarjena gos le pomagala.

Odvetnik: «Ali ste res poslali sodniku gos?»

Zlatič: «Seveda, ampak sem v pismu podpisal Srebrniča.»

Sovjetska.

Pred sodnikom stoji mužik, ki bi moral plačevati ženi alimente, pa jih ne plačuje. Izgovarja se, da ne more, ker daje že tretjino svojih dohodkov prvi ženi.

Sodnik: «Boste pa drugo tretjino plačevali, odloči sodnik.»

Mužik: «Drugo tretjino plačujem svoji drugi bivši ženi.»

Sodnik: «Torej imate še eno tretjino, in to boste plačevali.»

Mužik: «Obžalujem, to tudi že plačujem svoji tretji bivši ženi.»

Sodnik: «Torej gre vse za alimente? Kako pa morete preživljati svojo sedanjo ženo?»

Mužik: «Z alimenti, ki jih dobiva od svojih bivših mož.»

Zoba je izgubil.

Mati: «Ti, porednež, spet si se potepal in spet si izgubil dva zoba!»

Sinko: «Ne, mamica, v žepu ju imam.»

Cepec in slama.

Miha: «Kaj si tako zatekel na glavi?»

Gašper: «To sem dobil pri mlačvi. Cepec mi je priletel na glavo.»

Miha: «Da, da, cepec pade navadno tja, kjer je slama.»

Zdravnik in žena.

Zdravnik: «Milostiva, priporočal bi vam pogosto kopanje in gibanje na svežem zraku. Oblek iz močnega blaga nikar ne nosite.»

Mož (ko se žena vrne): «No, kaj je pa rekel zdravnik?»

Žena: «Dejal je, da moram nemudno odpotovati v letovišče, pozneje pa v planine in novo obleko moram imeti.»

Olje in kis.

Mož: «No, mojster, ali boste slikali mojo ženo?»

Slikar: «Bom. V olju, kajne?»

Mož: «V olju? To ne bo zadostovalo. Če hočete točno pogoditi njen značaj, morate priliti malo kisa.»

Postrežljiv natakar.

Gost: «Čujte, plačilni, predvčerajšnjim sem jedel tu zelo dober golaž. Ali bi ga mogel danes spet dobiti?»

Glavni natakar: «Mali, skoči v kuhinjo vprašat, ali imajo še kaj predvčerajšnjega golaža...»

Vsiljiv berač.

Boltež: «Pri meni ne boste ničesar dobili, ker sem tajnik Društva za zatiranje prosjačenja.»

Berač: «To lahko reče vsakdo. Pokažite mi člansko legitimacijo.»

BOLNI NA PLJUČIH!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji **NOVI UMETNOSTI PREHRANJEVANJA**

ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po opopneju bolezen sčasoma preneha.

RESNI MOŽJE

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja tem bolje.

Popolnoma zastoj in poštnine prosto dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker razpošilja moj založnik samo

10.000 komadov brezplačno, pišite takoj. Zadošča dopisnica na spodnji naslov.

Zbiralnica za pošto:

Georg Fulgner

Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 491.

Najstarejše kronične rane

zacepi zanesljivo in naglo

„FITONIN“

zdravilo za stare zanemarjene rane, kar je dokazano in ugotovljeno od naših zdravnikov in zdravstvenih zavodov. Bili so primeri, ko so bile take rane stare preko 20 let, a so se zacelile v teku še ne meseca dni.

Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštne povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje «FITONIN», dr. z o. z., Zagreb I-78.

Reg. pod S. br. 1981 od 29. julija 1933.

U R E

Din 40— nikljasta anker remontoar,
Din 58— ista lepo gravirana,
Din 150— tulska posrebrana,
Din 138— zapestna, Din 60— navadna bu-dilka, Din 55— in 150— navadna stenska ura, Din 235— stenska ura s kukavico.

Novost: Ura brez kazalcev.

Din 78— žepna in Din 124— zapestna.

Trgovski dom
Sternceki
Tovarna perila in oblek
Celje št. 97

Zahtevajte brezplačni cenik z več tisoč slikami. Kar ne ustreza, se zamenja ali vrne denar.

Dr. med.**IVO BAJŽELJ,**

špecialist za kožne bolezni,

zdravi krčne žile, zlato žilo in rane na nogah.

Sprejema od 10. do 12. in od 4. do 6. ure.

Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 3.

POZOR!!!**Gotov denar zaslužite doma,**

če imate naš domač pletilni stroj «REGENTIN». Brez rizika, brez poprejšnjega znanja.

V devetih mesecih smo plačali nekemu našemu sodniku Din 22.433,24 v gotovini. Tudi vi morete tako zaslužiti. Zavezujemo se, da vam za dobro ceno odkupimo vaše izgotovljeno blago.

Brezplačna pojasnila daje: Domača pletarska industrija Josip Tomažič v Mariboru,

Krekova ulica šte. 16.

Krščansko podjetje od 1931.

80

MALI OGLASI**Manjše posestvo,**

sestoječe iz dobro ohranjene hiše, novega gospodarskega poslopja, lepega plodonosnega sadovnjaka, njiv in travnikov ter kaj pripravno za vsakega obrtnika ali upokojenca, se proda za 74.000 Din. Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod značko «Saleška dolina». 115

Nova hiša z lepim stanovanjem,

oddaljena deset minut od Blejskega jezera in pripravna za vsak obrt, se proda. Pojasnila se dobivajo na Selu pri Bledu št. 14. 117

Hiša in pol orala šume

se proda. Ponudbe na naslov: Rucmanci št. 54, pošta Sv. Tomaž pri Ormožu. 118

Pčelarske potrebščine

izdeluje «Veka», Verbnik — Ljutomer. Zahtevajte cenik! 111